

Taxa postala
 oláttite in num.
 No. 224.714 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cni-Ko-
 lozsva, Sira-
 da Baron L. Pop (v. Brasov-u.) 19.
 Telefon: 3-77. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre:
 Havonta 1, negyedévre 3, fél-
 évre 6, egészévre 12 dollár. Hirdetése-
 k díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági
 eszidóság egyetlen napilapja. Cik-
 keink utányomását csak a for-
 rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el.
 Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantiu Nr. 21.

Ara 5 lej

Kedd, 1932 szept. 27.

5692. ÉV **XV. ÉVF.**
ELUL 26. **221. SZÁM**

Farmer-offenzíva

Még aligült el a frontharcosok capi-
 toleumi offenzívájának izgalma: az amerikai kormány és az amerikai trösztfejedelmek idegeit máris új nyugtalanság gyötéri.

Es ennek a nyugtalanságnak az oka sokkal kiadósabbnak, sokkal indokoltabbnak látszik, mint azok az okok, amelyek az amerikai frontharcosokat a washingtoni Fehér Ház megostromlására ingerelték.

Ezuttal a farmerek, az „individualista” Amerika eladdig leghűbb erkölcsi és anyagi támaszai azok, akik rémületbe ejtik az amerikai politikát ténylegesen irányító Wall-Street urainak nyugalmát.

A farmerek, akik egyébként miniatűrben hű képmásai a mindenható dollár-milliomosoknak s akik a gabonaárak felhajtása kedvéért cseppet sem riadnak vissza hatalmas készletek elpusztításától: ezuttal moratóriumot követelnek s e követelés megvalósítása érdekében ostrommal fenyegetik meg a kormányt.

Az elnökválasztások előestéjén ez a beígért roham, enyhén szólva, igen kényelmetlen lehet Hoover elnök és milliomos protektorai számára.

Mert hiszen a farmer, persze amerikai arányokban, épp annyira talpköve: az ország gazdasági és politikai életének, mint nálunk a paraszt.

Az amerikai pénzfejedelmek mindig a farmereket játszották ki az ipari munkásság ellen, erre a társadalmi rétegre támaszkodtak, amikor szociális követelések elgáncsolásáról volt szó.

A farmer volt Amerikában is a városi elemek muma, az individualista gazdasági rendszer és politika támasza, akit mindig fej lehetett használni s aki mindig szívesen használtatta is fel magát.

Es most ez a „talpkő”, ez a morális fundamentum lázadni kezd!

A gazdasági krízis, a nagy egyetemes nyomor a farmert is gondolkodásra készítette és ez a gondolkodás — a jelek szerint — nem kedvez a Wall-Street és a Capiteum elképzeléseinek.

Az amerikai farmer konverziót követel. Helyesebben moratóriumot.

Nem csoda, ha az amerikai bankárok körében épp olyan nagy lett a nyugtalanság, mint a mi bankáraink között a konverzióval kapcsolatban.

Mert a farmereknek adandó moratórium a kamatokat veszélyezteti, sőt netán a mammuth-tőkék biztonságát is.

S pont az elnökválasztások előtt egy hó nappal!

Valóban kérdéses, hogy ezt a készülő farmerrohamot le tudja majd szerelni Hoover és a vele tartó Wall-Street...

Nincs értelme a pénzgyűjtésnek...

Ezt a kijelentést egy nagy kapitalista tette. Mondhatnók a kapitalisták kapitalistája, aki Ford névre hallgat.

Meg kell állapítani, hogy ilyen kijelentést még kevés kapitalistája a világnak kockáztatott meg.

Eleddig csak az emberiség legjobbjai: Buddha, Hillel, Jézus, a zsidó próféták, a keresztény egyházatyák, a nagy szocia- lista gondolkodók: Morus Tamás, Proudhon és mindezeknek betetőzéseként: Marx vallotta azt, hogy a pénz és az arany felhalmozása nemcsak, hogy céltalan, de egyenesen leiacsonyító, mert az embert lényének legjobbjától: belső erkölcsi és szellemi kvalitásaitól fosztja meg.

A nagy pénzmágnások és iparmágnások ezt az erkölcsi követelést mindeztől elhanyagolták.

Halomra gyűjtötték az aranyat, a vagyont, amelyet azonban nem vihettek magukkal a túlvilágra, de milliók földi életét rontották meg vele.

Talán idők jele, hogy most még egy olyan tipikus ipari mágnás is, mint Ford, a pénz, a vagyon felhalmozása ellen emel szót, amelynek forrása sohasem az emberi derékségből, az emberi értékből, a

Tízszázalékkal leszállítják a tisztviselők fizetését

Bucuresti-Bukarest, szept. 26. Ma déli előtt Vaida, Mihalache, Mironescu és Madgearu megbeszélést folytattak, a melyen Mironescu ismertette a pénzügyi helyzetet. Rámutatott arra, hogy miután a nemzeti parasztpárt nem járul hozzá az adóemeléshez, nincs más

hátra, mint a tisztviselői fizetések csökkentése, annál is inkább, mert a párt a tisztviselők számának csökkentésébe sem egyezik bele. — Az új áldozati adó progresszív lesz és a nagyobb fizetéseknél el fogja érni a 10 százalékot.

Trockij Leó élesen elítéli a Kommunista Internacionale anti-zionista politikáját

1929-ben az arab gyilkosokkal szövélkeztek a kommunis- ták a palesztinai zsidó munkásság ellen

Newyork, szept. 26. Az Amerikában megjelenő „Unser Kampf” című jiddis nyelvű trockista-kommunista lap szenzációs cikket közöl Leo Trockij tollából amelyben a volt hadügyi népbiztos élesen állást foglal az oroszországi kommunisták zsidó-politikája ellen. Nyilat-
 an azzal vádolja őket, hogy az 1929 palesztinai zavargások idejében szövetséget kötöttek az arab gyilkosokkal. A mikor beduin törzsek — írja Trockij

— az arab klérus és az arab nagybir-
 tokosok felheccelésére rátámadtak a zsidó munkásság szocialista telepeire, a hivatalos kommunista sajtó „Az elnyomott arabok”-nak a zsidó kizsákmányolók elleni felkeléséről írt. Trockij élesen bírálja a Kommunista Internacionale tagadó és ellenséges magatartását a palesztinai zsidó munkásság műve iránt és ezt a politikát teljesen hamisnak minősíti.

Október elsején teszik közzé a mandzsuriai népszövetségi vizsgálóbizottság jelentését

A kínai kormány gazdasági blokádot hirdet Japán és Mandzsuria ellen. Orosz-japán petróleum-egyezmény jött létre

London, szeptember 26. A lord Lytton elnöklete alatt Mandzsuriába kiküldött népszövetségi vizsgálóbizottság jelentését október elsején közzé fogják tenni Genfben. Népszövetségi körökben sajnálattal állapítják meg, hogy Japán a döntéseknek elébe vágott s mielőtt a Népszövetség meghozhatta volna döntő határozatát, önhatalmulag elismerte az önállónak proklamált Mandzsuria különállását s véd- és dacsövetséget is kötött vele, holott más ország még nem ismerte el Mandzsuriát független államnak. A távolkeleti konfliktus ügyében novemberre újabb népszövetségi tanácsulást hívnak össze. Ez időpontig Japánnak módjában lesz tanulmány tárgyává ten-
 nie a Lytton-jelentést és arra vonatkozóan észrevételeit is megteheti.

mány gazdasági blokádot hirdet Japán és Mandzsuria ellen s arra törek-
 szik, hogy minél szélesebb körben fogad-
 tassa el izolálásukat.

London, szeptember 26. A japán sajtó örömmel fogadta az orosz-japán petró-
 leumegyezmény megkötését. A lapok hangoztatják, hogy az egyezmény a tá-
 volkeleti politikai helyzet feszültségét is enyhítette.

— Tuljegyvezték a svájci vasutak új kölcsönkibocsátását. Londomból jelentik: A Daily Express berni távirata szerint a svájci szövetségi vasutak 40 évre szóló 100 millió frankos három és félszáz-
 lékkel kamatozó 97-es árfolyamon kiboc-
 sátott kölcsönére 102 millió frankot je-
 gyeztek.

verejtékes munkából ered, hanem inkább egy eredendő kapzsiságból, mások kihasználásából s olthatatlan hatalomvágyból származik.

Nagyon szép, megható Fordnak ez a morális és szellemi pálfordulása. A baj csak az, hogy ez a szép metamorfózis pont az amerikai krízis mélyfokán ment végbe, abban az időben tehát, amikor az ipari mágnásoknak már az idegekre ment a saját jövőjük iránti aggodalom.

Nagyon félt, hogy abban az esetben — ami egyelőre nem látszik valószínűnek — ha egy új konjunktúra kezdődik Ameri-
 kában és az egész világon, akkor a pénz

urai s élükön tallán éppen Ford, továbbra is megmaradnak régebbi álláspontjuk mellett s ismét csak egyetlen gond és gondolat fogja betölteni valójukat: az arany felhalmozása magáért az aranyért.

Eppen ezért egyelőre csak rezignáció-
 val és székszisszel fogadhatjuk Ford megható és egy társadalmi apostolra valló kijelentését, amely a pénzgyűjtés elítélésére irányul.

Ritkán történt meg ugyanis, hogy az oroszán önként lemondott volna arról, hogy a borjut megölje, még kevésbé történt meg az, hogy a farkas igazat adott volna a báránynak.

VILAG TÖKRÉ

Ernest Laharanne

Dr. Kupfer Miksa, a neves aradi orvos „Keresztények a zsidó fronton” címmel magyarrá fordította és bőséges jegyzetekkel ellátva kiadta dr. N. M. Gelber „Chasidei Um-mot Ha-olam” című könyvét, amely a zsidó reneszánsz-gondolat nemzsidó úttörőinek életét és tevékenységét rajzolja meg mesteri tollal. Ebből a kötetből — amelynek részletes ismertetésére még visszatérünk — adjuk az alábbi fejezetet:

Már a nagy angol Restoration of the Jews mozgalom idején és az 1839—41-ik évben aktuálissá vált keleti kérdéssel, továbbá a Damaszkusz-affairell kapcsolatban mindinkább tért hódított Franciaországban is az a felfogás, hogy a Restoration-mozgalmat támogatni kell. Így a francia parlament egyik vezető egyénisége, Lamartine, az ismert költő, 1839—40-ben a Courier Francaisben néhány cikket írt, amelyek ezzel a kérdéssel foglalkoztak. Lamartine azonban elsősorban egy olyan palesztinai keresztény állam alakítását tartotta szükségesnek, amely Franciaország érdekeit szolgálta volna. Amikor Palmerston angol miniszterelnök ezt az elvet nem tette magáévá és a francia kamara 1840 július 2-án tartott ülésén Villemain közoktatásügyi miniszter visszautasította Lamartine javaslatát, a Courier Francais 1840 augusztus 26-án a következő ironikus cikket hozta: „Lamartine a Jordán forrásánál és a Libanon alján egy keresztény államot szeretne alapítani, azzal a feltétellel, hogy Jeruzsálem, a szent város, francia kézen maradjon. Egyébként az egész világot vidám szívvél átengedi Angliának és Oroszországnak. Ami azonban ebben az egész dologban feltűnik, az hogy maga lord Palmerston is a francia kamara érdemes tagjának egy keresztény államról szőtt álma helyett egy zsidó köztársaság alapítását szeretné. Az evangéliumok és a kereszt helyére a Bibliát és a Talmudot akarja állítani.”

Amikor azonban Franciaország befolyása Szyriában III. Napoleon uralma alatt mindinkább erősödött és a francia külpolitika a keleti kérdéssel szemben növekvő érdeklődést tanúsított, egyre jobban előtérbe nyomult a keleti kérdésnek egy zsidó Palesztinán keresztül való megoldási lehetősége. Azoknak a francia politikusoknak, akik ezt a megoldási formát egyrészt a francia kormánynak, másrészt a zsidó népnek javasolták, egyike volt Ernest Laharanne.

Laharanne, mint III. Napoleon magán-
 titkára, igen behatóan foglalkozhatott a francia külpolitikával és 1848-ban egy brosurát adott ki, amelyikben a keleti kérdés aktualitását fejtegeti és a Palesztina-problémát világpolitikai szempontból vizsgálja. Véleménye szerint a keleti bonyodalmak következtében joggal felmerülhet a világ előtt az a kérdés, hogy vajjon nem volna-e szükséges és idő szerű a régi Júdeae helyreállítás. Abban a kérdéskomplexumban, amely a keleti kérdéssel kapcsolatban az európai diplomácia megoldására vár, Palesztina nem hagyható figyelmen kívül. Már a legutóbbi időben is hírek terjedtek el Palesztina megvásárlásáról. (Chaim Gedallah törekvései.) Laharanne úgy hiszi, hogy a zsidók valóban óhajtják országuk felépítését, ennek a megvalósítása azonban politikai feltételektől függ és valószínű, hogy az ultramontanizmus élesen protestálna a zsidók Palesztina-törekvései ellen, sőt nem egy prédikátor akadna, aki inkább fegyvert ragad, semmint a népek feltámadását a szabad és nagy emberi gondolat jegyében üdvözlő. A zsidók bátortalansága olyan események kapcsán, mint amilyen a Damaszkusz-affaire is volt, nyilvánvalóan csak fokozódik, de éppen ilyen, illetőleg ennyire elítélésre méltó Laharanne szerint a modern zsidóság kétségbeejtő indifferentizmusa, amely minden, a zsidó birodalom helyreállítására

vonatkozó alkalommal olyan naitól tesz tanúságot, amely sem az értelemnek, sem a szívnek nem válik diadalmává. Eppen ezért a legsúlyosabban elítéli a frankfurti rabbiügyleket határozatát, amely szerint a zsidók csak azt a földet ismerik el hazájuknak, amelyikben születtek, ahol polgári vonatkozásaik vannak". A zsidók Palesztinára vonatkozó elvitathatatlan és elvülhetetlen jogukat nem adhatják fel sohasem, nem tagadhatják meg multjukat és érzéseiket, különösképpen akkor nem, amikor az európai viszonyok a zsidó állam ujjáépítését ugyszólván nélkülözhetetlené teszik. A zsidóknak elsőrangú kötelességük, hogy egy kongresszust hívjanak össze, amely kongresszus Palesztina visszavásárlásával foglalkoznék. Nem akadna egyetlen európai nagyhatalom sem, amely ez ellen tiltakoznék, vagy nehézségeket okozna. Palesztina megvásárlása az elhanyagolt Törökországot száná és konszolidálná. Nagyon valószínű, hogy a feltámadó Judaea a nagyhatalmak oltalmát élvezné és határa megsztól Szmyrna kikötőjéig terjedne, magába foglalván egész szélességében a nyugati Libanon nyulványait.

Az európai gazdasági élet szempontjából mi sem lenne üdvösebb, mint az új zsidó állam, mert az európai ipar mindig jobban kényserül új piacok keresésére. A történelmi pillanat megköveteli, hogy a régi népek feltámadjanak és az európai civilizáció számára széles utakat nyissanak. Számítalan nép végképpen eltűnt a föld színéről de a zsidók, a száműzetés minden elképzelhetetlen keserősége mellett is megőrizték erejüket, kibírták 1800 esztendő gyöttrő martíriumát és nem veszítették el sem alkotó erejüket, sem az ősi hazájukkal való összefüggés gondolatát. Az emberiség történetében ez a jelenség és a zsidó nép életereje valóban megfelfejtett titok. A zsidók az őket hazájukból előző rómaiak minden kegyetlensége, az ázsiai és afrikai barbárok minden üldözése, Európa szegényteljes antisemitizmusa, a sárga folt megsejgyenítő bélyege és az inkuizíció állati kegyetlensége ellenére is megtartották népi sajátosságukat és szellemi frissességüket. Fanatikus gyűlölet, barbár üldözés és stupid elfogultság éri e népet lépten-nyomon, de minden lepereg róla. A zsidó száműzetés vérről és könnyekkel áztatott vándorútján legelőször a francia forradalom szabadság gondolata hoz a zsidóknak enyhülést. És az 1789. esztendő volt szabadságuknak első tanúja. Lehetetlen, hogy a forradalom Franciaországa ne szállna sikra egy önálló zsidó állam érdekében, annál is inkább, mert a zsidókra vár az a nagy feladat, hogy élő és eleven összekötő kapcsolatot létesítsenek három világrész között és hogy pionírjai legyenek az európai civilizációnak s kulturának.

Európa és a távol Kelet közötti közvetítést a zsidóknak kell átvenniük és ők fogják megnyitni az utat Indiához és Kinához, amely országok eddig ismeretlenek előttünk és amely országok előtt ismeretlen a civilizáció. Európában már elvégezték a zsidók kulturális téren a kötelességüket. Itt a pillanat, hogy a Törökországtól elpusztított és terméketlenül tett országukat visszaköveteljék. "Akár az anyagi kártalanítás békés útján, akár más módon", mert a zsidók elvégezvén az emberi haladással szembeni kötelezettségük által rájuk rótt munkát, jogosítottak arra, hogy végre már magukra, saját népi sorsukra és önálló otthonukra is gondoljanak. A vándorló örök népek fiai össze kell gyűljenek és fel kell hogy építsék modern államukat és fel kell támasztaniok a dávidi napok szellemi pompáját. Palesztina hívja és várja a zsidókat, akiknek visszatérése a kulturemberiség történetében új korszakot fog megnyitni. A zsidó állam ujjáépítése nemcsak a zsidó nép renaissanceát fogja jelenteni, hanem jelenteni fogja a munka és a szellem diadalát is és megváltás lesz a Kelet számára, amely előtt megnyitja a magasabb kulturköröket.

Laharanne minden szava falra hányt borsó maradt Franciaországban. Lelkesült hangja sehol sem talált visszhangra és csak évekkkel később bukkan fel egy-egy író, aki Laharanne írásainak hatása alatt szót emelt az ahasvériusi nép ősi hazájába való visszatérésének érdekébe.

Elhangzott az ítélet a brünni Volkssport-perben

A bünper három fővádlottja háromévi államfogházat kapott

Brünn, szept. 26. A brünni kerületi bíróság tanácsa tegnap meghozta az ismert Volkssport-perben az ítéletet, melyről annak idején az Uj Kelet részletesen számolt be.

Már a reggeli órákban zsufolásig megtelt kíváncsiakkal a tárgyalási terem. A hallgatóság soraiban számos német képviselő és szenátor jelent meg, ugyszintén ott volt a prágai német egyetem rektora, San Nicolo is. Reggel kilenc órákor vonulnak be a terembe a vádlottak, egyneved óra mulva pedig megjelenik a bíróság. Ezalatt az uccán egyre többen és többen gyülekeznek össze, úgyhogy mire az ítéletkihirdetésre kerül a sor, óriási tömeg veszi körül a bíróság épületét.

Halálos csendben olvassa fel Kernl tanácselnök az ítéletet, amely szerint mind a hét vádlottat bünösnek találták. A vádirat értelmében 1930-ban, 1931-ben és 1932-ben Prágában és az ország más részeiben a köztársaság biztonsga ellen törtek, ezenkívül Illing, Hajder és Metzner vádlottakat abban is bünösnek találták, hogy egyesek vagy köztvetlen érintkezésbe léptek idegen államok szerveivel.

Valamennyiüket bünösnek találták abban, hogy fegyveres erőket verbuváltak, gyakorlatoztak velük és katonai módon szervezték meg őket. A republika védelméről szóló törvény 2. paragrafusába ütköző cselekményeket hajtottak végre. Ezért a bünösöket államfogházra ítélik, ezenkívül a köztársaság védelméről szóló törvény 29. paragrafusa értelmében pénzbüntetést is szabnak ki rájuk, amely behajthatatlan ság esetén ugyancsak átváltoztatható szabadságvesztésre.

Ezek szerint a három fővádlott: Haider, Illing és Metzner háromévi fogházat kaptak, ezenkívül fejenként háromezer korona pénzbüntetést, ami be nem hajthatóság esetén harminc napra változtatható át.

Donhauser kétévi elzárást és 2000 korona pénzbüntetést, Petermichel 18 hónapot és 1500 korona pénzbüntetést, Paliege 15 hónapot és 1200 korona pénzbüntetést és végül Schwab egyévi fogház és 1000 korona pénzbüntetést kapott. A büntetésbe beszámítják az őrizetbe vételt és a vizsgálati fogságot is. Elvesztik polgári jogaikat és a perköltégeit meg kell fizetniük.

Folyékony tüzzel és mérges gázokkal folyik az öldöklő braziliai polgárháboru

Az M. M. D. C. gyilkos küzdelme Vargas diktatúrája ellen. Brazília összeomlása

Rio de Janeiro, szeptember 26. Sao Paolo ez a tipikus kávéállam egy idő óta elkeseredett háborút vív a braziliai központi kormány és főként a brazil köztársasági elnök dr. Vargas diktatúrája ellen. A sao-paolói háborus bizottságnak érdekes neve van. Úgy hívják, hogy M. M. D. C. Ez a rejtélyes jelzés a régebbi forradalmi vezeték neveinek kezdőbetűiből van összeállítva. Mirgaia, Martins, Drakio, Camargo: ezek voltak a sao paolói szabadságharc egykori hősei és a mostani háborus komité az ő nevük kezdőbetűit írta zászlájára. Állandó permanenciában dolgozik Sao Paolóban ez a háborus bizottság,

amelynek a kezében fut most össze minden hatalom. Ez szervezi a különféle hadműveleti bázisokat, örökdió a gyárak felett, állítja be az asszonyokat a municiógyárakba és az egészségügyi szolgálatba. Ezenkívül rendezi a pénzügyeket, a hadikölcsönökhöz hasonló „szabadságkölcsönöket” bocsát ki egyezőval nagy energiával folytatja a küzdelmet a tulajdonképpeni Brazília ellen. Az M. M. D. C. eddig 200.000 embert állított fegyverbe és hadserege a legmodernebbul van felszerelve és ebből már vagy hatvanezer ember vett részt különböző ütközetekben Klingeh és Lopez tábornokok vezetése mellett.

Tisztelettel meghívjuk
mára, egy csésze kiváló
Meinl Maltin kakaóra, itteni
fióközletünkbe.

MEINL GYULA R. T.
Cluj-Kolozsvár, Főtér 15.

Ezek az ütközetek rendkívül véresek és kegyetlenek, mivel a harcoló felek a legmodernebb gyilkoló eszközökkel, folyékony tüzzel, mérges gázzal és hasonló „vívományokkal” küzdenek egymás ellen. Itare-Fainexánál a sao-paoloiak szenvedtek legutóbb véres vereséget. Quelznél és az Eleuterio-fronton viszont a brazil kormány csapatok menekültek véres fővel, sok halott hátrahagyásával s sao-paoloiak elől. Az öldöklő csaták részletei nem kerülnek a nyilvánosság elé, mert Rio de Janeiroban a legszigorubb cenzura működik, Sao-Paolot pedig egyszerűen elzárták a külvilág elől.

A rio de janeiroi föderatív kormány az északi vidékek csapatait használja fel a sao-paolói felkelőkkel szemben, mivel a déli államok szimpatizálnak az M. M. D. C.-vel. Az északi csapatok azonban nem ismerik a terepet, nagyon szenvednek a szokatlan éghajlattól úgy, hogy a föderatív kormány sokkal nehezebb a helyzete ebben a kiméletlen polgárháboruban, mint az M. M. D. C.-nek.

Rio de Janeiroban egyébként e pillanatban Alberto ezredes a katonai diktátor. Félelmetes hatalom van a kezében. Ő az élet és a halál ura. A legkisebb olyirányu gyanunak, hogy valaki a felkelőkkel szimpatizál: borzalmas következményei vannak. A börtönök zsufoltak és a statáriális bíróságok napról-napra küldik az áldozatokat a vesztőhelyre.

A polgárháboru természetesen teljesen megbénította a forgalmat és kereskedelmet. Sao Paolóban, ahol még nem rég élénk és könnyed elegánciájú élet lüktetett, most nem lehet egyetlen autót sem látni. Valamennyit elrekkválták hadicélokra. Ép így nem lehet egyetlen liter petróleumot sem kapni. Azt is elrekkváltatta M. M. D. C. Élel miszerhiány még nincs ugyan, de komoly aggodalomra van ok, mivel a polgárháboru közeli befejezéséig egyelőre gondolni sem lehet. Inkább arról van szó, hogy a mozgalom átterjed a föderáció többi államaira is. Dr. Vargas szűkebb hazájában, Rio Grande do Sulban és Parában, az Amazonas torkolatának vidékén már eddig is komoly rendezavarások fordultak elő, amiket csak drákói szigorral és kegyetlenséggel lehetett csak rövid időre elfojtani.

A sao Paolói felkelés vezetői tagadják ugyan, de tény, hogy az M. M. D. C. küzdelmének Brazília kettészakítása a be nem vallott célja. Ilyenformán a hatalmas államszövetség egy északi és egy déli birodalomra válna szét. A polgárháboru megszüntetésére irányuló összes békekísérletek kudarcot vallottak eddig és az öldöklő, véres küzdelem fanatikus elkeseredéssel folyik a hatalmas délamerikai ország óriási sikereiben.

Machzor, imakönyvek és Talszek
valamint mindenféle rituális cikkek legjutányosabban beszerezhetők
Rosenzweig Anton
CÉGNÉI CLUI.

Szeptember elsején megnyílt Bukarestben a

Parcul Oteteleaneanu
étterem és bár-kávéház
Strada Matei Millo 12. sz. alatt. A Nemzeti Színház mellett.

Böhm Bandi vezetése alatt.
Román, erdélyi és bécsi kongha
A helyiség és a kert éjjel-nappal a közönség rendelkezésére áll.

Minden este 9 órától tánc
a Bukarestben először szereplő
HAWAYAN-JAZZ
közreműködésével

Schrammel koncert!

Azuga sör!

Mélyen leszállított árák!

Ne higgyen senkinek! Győződjön meg személyesen „CRISTAL” fest, tisztít és mos legszebben

KEDD.
A rol
Franciaor magatart
Cader
Bucuresti
Uj Kelet tu
vetségi tan
csak hétfő
román dele
a Románián
szakon képi
gil Madgea
Talán elsői
mán érdeke
szószólója
már egészé
kormány és
eltérések
megmentám
A londoni
abból, hogy
ben nem az
nal levonta
előre beteg
zott és nin
sektől sem
Titulescu
tásának d
vannak, an
Európa új
Több mint
oroszsoraz
dett európi
sion“ pakt
orosz dip
szovjethata
mert mind
éves terv
tani. A be
jött a meg
ciaországra
niára is, z
ben az idő
rigai orosz
előtt megk
A londoni
ügyminisz
jenek fel
engedjék v
nak Romá
a rigai re
résztint p
miatt ez a
és a szovj
volt hajla
szerződést
falta egyt
de jure v
megszakad
miatt több
érték, kül
gyelorszá
tenére is
zódést a s
diplomáci
Ghica
professzo
lezte le la
Jorga me
Lengyelé
tranzigen
mániát a
éppen e
Pár hóna
gyelorszá
mániától
fogalmaz
szót, an
adhatott
Románián
ugratták
ből és iz
Vaida-ko
képpen
vezetését
tásával
bizták m
niszter
Cadere i
kor is
részletes
telefon
ben tart
Nya

A kormány és Titulescu között ki- robbant konfliktus hiteles története

Franciaország és Lengyelország begratták Romániát a Szovjetországgal szembeni intranzigens magatartásba, hogy aztán cserbenhagyják. Titulescu sértődötten visszautazott Londonba, Madgearu vezetői Genfben a román delegációt

Cadere varsói követ tárgyalásokat folytatott Litvinov orosz külügyi népbiztossal

Bucuresti, Bukarest, szeptember 26. (Az Uj Kelet tud.) Hétfőn megnyílt a népszövetségi tanács rendes ülészaka. Ugyancsak hétfőn délután elindult Genfben a román delegáció, amely az országot ezen a Romániára nézve rendkívül fontos ülésen képviselni fogja. A delegációt Victor Madgearu iparügyi miniszter vezeti. Talán elsősorban történik meg, hogy a román érdekeknek nem Titulescu lesz a szószólója a genfi aeropage előtt. Most már egészen bizonyos ugyanis, hogy a kormány és Titulescu között komoly nézeteltérések merültek fel az orosz-román megnevezési szerződés kérdésében. A londoni követ presztizs-kérdést csinált abból, hogy a kormány ebben a kérdésben nem az ő utmutatását követi és azonnal levonta ennek konzekvenciáit. Egyelőre beteget jelentett és Londonba utazott és nincs kizárva, hogy további lépésektől sem fog visszariadni.

Titulescu visszavonulásának drámai előzményei

Titulescu meglepetésszerű visszavonulásának drámai előzményei vannak, amelyek közvetlenül belenyúlnak Európa új külpolitikai konstellációjába. Több mint egy éve annak, hogy Szovjetország közvetlen tárgyalásokba kezdett európai szomszédaival „non-agressio” paktumok megkötése érdekében. Az orosz diplomácia biztosítani akarta a szovjethatalmat külső támadások ellen, mert minden erejét és energiáját az öt éves terv keresztülvételére akarta fordítani. A balti államokkal gyorsan létrejött a megegyezés, majd sor került Franciaországra, Lengyelországra és Romániára is. A külügyminisztérium élén ebben az időben Ghica herceg állott, aki a rigai orosz-román közvetlen tárgyalások előtt megkonzultálta Titulescut is.

A londoni követ azt tanácsolta a külügyminiszternek, hogy energikusan lépjenek fel Rigában és semmiesetre sem engedjék vita tárgyává tenni Beszarábiának Romániához való csatolását. Részint a rigai román ügyvivő ügyefogyottsága, részint pedig Ghica határozatlansága miatt ez a kérdés mégis szőnyegre került és a szovjetkormány megbízottja nem volt hajlandó egy olyan megfogalmazású szerződést aláírni, amely magában foglalta egyúttal Beszarábia egyesülésének de jure való elismerését. A tárgyalások megszakadtak. Ghicát a rigai kudarc miatt több oldalról sorozatos támadások érték, különösképpen azután, hogy Lengyelország minden ellenkező ígérete ellenére is aláírta a megnevezési szerződést a szovjetkormánnyal, ami a román diplomácia súlyos vereségét jelentette.

Franciaország és Lengyelország kívánták az intranzigens magatartást

Ghica herceg miniszterelnöke, Jorga professzor alig néhány nappal ezelőtt lepete le lapjában e kudarc részbeni okait. Jorga megírta, hogy annak idején úgy Lengyelország, mint Franciaország intranzigens magatartásra ösztökélték Romániát a rigai tárgyalásokon, amelyek éppen ezért nem vezettek eredményre. Pár hónapra rá viszont ugyancsak Lengyelország és Franciaország kértek Romániától Beszarábiával kapcsolatos megfogalmazás tekintetében olyan koncepciót, amelyeket a román kormány nem adhatott meg. Nyilvánvaló tehát, hogy Romániát szövetségesei valósággal beugratták ebben a kérdésben, amelynekből is izolálva marad a Dnyeszteren. A Vaida-kormány ennek ellensúlyozásaképpen erőteljes diplomáciai akció bevezetését határozta el, amelynek irányítójává Victor Cadere varsói követet bízták meg. Beck lengyel külügyi alminiszter bukaresti látogatása alkalmával Cadere is a fővárosban tartózkodott, amikor is kidolgozták a diplomáciai akció részletes tervét. Cadere egy héttel ezelőtt telefonon beszélgetést folytatott a Genfben tartózkodó Litvinov külügyi népbiz-

tossal, aki a beszélgetés során engedékenynek mutatkozott és kijelentette, hogy kulisszatitkai teljes egészükben csak akkor lesznek ismeretesek, ha majd nyilvánosságra hozzák a román, lengyel és francia külügyminisztériumok titkos levél-tárát.

Románia kieshetik a megnevezési szerződés gyűrűből

Elég az hozzá, hogy Lengyelország, bár politikai és katonai szerződése köti Romániához, aláírta a megnevezési szerződést Oroszországgal. A franciákkal még folynak a tárgyalások, de pár héttel ezelőtt a Vaida-kormány tudomást szerezhetett arról, hogy a franciák is elvannak határozva a szerződés aláírására, függetlenül attól, hogy Románia meg egyezik-e az oroszokkal vagy sem. Romániát az a veszély fenyegette hogy kiesik a megnevezési szerződés gyűrűjéből, ha a megnevezési szerződés gyűrűjéből kiveszik Románia diplomáciai képviselőivel közvetlenül tárgyalni a megnevezési szerződés aláírásáról.

Franciaország megkívánja a román-orosz paktumot

Vaida Sándor, aki egyúttal a kormány külügyminisztere is, még ezt megelőzően közölte Titulescuval, hogy az oroszokkal folytatandó tárgyalás során hajlandó egy olyan szerződési formula aláírására,

amely nem érinti Beszarábia kérdését. Titulescu kijelentette viszont, hogy ő ezzel a szemponttal nem ért egyet, ennél fogva az orosz tárgyalások őt nem érdeklik. A kormányt kellemetlenül érintette Titulescu visszautasító magatartása. Különösképpen Mihalache ragaszkodott ahhoz, hogy Titulescuval tartsa fenn a kormány a jóviszonyt, ha nem másképpen, úgy az orosz-román tárgyalások elhalasztása árán is. Erre azonban már nem kerülhetett sor. Puaux bukaresti francia követ néhány nappal ezelőtt felkereste Maniut és Herriot nevében közölte vele, hogy Franciaország aláírja az oroszokkal a paktumát és ugyanakkor kívánja, hogy Románia is egyezzen meg keleti szomszédjával. Ecélből Puaux egy orosz-román paktumtervezetet mutatott be, amelyet Maniu és Viada elfogadhatónak találtak.

Titulescunak más a véleménye

Vaida kurir útján repülőgéppel küldte el a Bécsben tartózkodó Titulescunak a francia tervezet egy másolatát. Titulescu visszatelefonálta, hogy a tervezettel nem ért egyet. Ezt az álláspontját ugyancsak telefonon közölte Titulescu az uralkodóval is. A király azonban a kormány politikáját helyesli (ha nem így volna, úgy a kormány nem is maradhatna a helyén) annál is inkább, minthogy Cadere varsói

követtől kapott bizalmas jelentések meggyőzték arról, hogy Vaida álláspontja opportunusabb a mai nemzetközi helyzetben. Cadere nek Bukarestbe kellett jönnie, hogy az itt kapott végleges instrukciók alapján utazzék Genfben, tárgyalni Litvinovval. Az uralkodó telefonutasításra Cadere kiszállt Bécsben és igyekezett Titulescut álláspontjának megváltoztatására bírni, ami azonban nem sikerült. Erre vasárnap reggel a kormány repülőgépen Bécsbe küldte Eugen Filotti sajtóminiszteriumi igazgatót egy jegyzékkel, amelyben határozottan leszögezi, hogy meg nem támadási szerződés kérdésében tűzőn vizet át érvényesíteni fogja álláspontját.

Madgearu fogja vezetni a genfi delegációt

Titulescu tudomásul vette ezt a jegyzéket és elutazott Londonba. Arról, hogy a Genfben induló román delegáció vezetőjét vállalja, hallani sem akart. Ezek után a kormány Madgearut bízta meg a delegáció vezetésével. A londoni követ brüsszeli állásfoglalása meglehetősen kellemetlen a kormány számára és könnyen belpolitikai komplikációkat idézhet elő. Mert bár Titulescu hierarchikusan a kormány alantasa, tiz esztendő óta mégis ő irányítja ténylegesen Románia egész külpolitikáját. Genfből való távolmaradása annál is furesább, mert most kerül le-tárgyalásra a népszövetségi szakértők romániai jelentése és most fogják megállapítani a Népszövetség és Románia gazdasági együttműködésének irányvonalait, amelyet éppen Titulescu sürgetett már évek óta s amelyre éppen Titulescu sürgetése folytán határozta el magát a kormány.

Allítólag Titulescu már nem hisz a Népszövetséggel való kollaborálás eredményességében. S a megnevezési szerződéssel kapcsolatos visszavonulása csak ürügy számára ahhoz, hogy elhárítsa magától a felelősséget a népszövetségi orientálódásért.

Rendőrség oszlatta szét a bukaresti háboruellenes nagygyűlést

A gyűlés négy rendezőjét őrizetbe vették és az ügyészségre kísérték át

Bucuresti-Bukarest, szept. 26. A háboruellenes liga tegnapi gyűlést hirdetőt a Marna-mozgó nagyertermében. A gyűlésen nagyszámu hallgatóság vett részt. Miután a rendőrség úgy érezték,

hogy a gyűlés szervezői mögött kommunisták állanak, nem engedélyezte annak megtartását. Amikor a rendőrség megjelent a teremben az egybegyűtek közül többen a kommunizmust éltették.

A termet kiürítették, miközben többeket előállítottak. Vasárnap délután az őrizetbe vettek szabadon bocsátották 4 kivételével, akiket átkísértek az ügyészségre.

Gandhi már nem sokáig bírja az éhség-sztrájkot

Ennek ellenére az angol kormány még mindig nem nyilatkozik a választójogi tervezetről. Specialistákat hívtak Poonába Gandhi mellé

London, szept. 26. Gandhi orvosa sajtónyilatkozatban kijelentette, hogy az angol kormánynak, amennyiben fontosnak itélik a hindu nacionalista vezér életben maradását, igen gyorsan kell nyilatkoznia az indiai választójog

tervezetének revíziója iránti hajlandóságáról, mert Gandhi már nem sokáig bírja az éhség-sztrájkot.

Ujabb jelentések szerint specialistákat hívtak Poonában a letartóztatási intézetbe Gandhihoz. Felesége állandó-

an a nacionalista vezér mellett tartózkodik. Mára nincs kilátás arra, hogy Gandhi abbahagyja az éhség-sztrájkot, mert az angol kormány még nem nyilatkozik az indiai választójogi tervezet sorsáról.

Béke és csend honol a konverziós fronton

Kedden kezdődik a konverziós vita, amelyen Junian is felszólal

Bucuresti-Bukarest, szept. 26. A konverzió körüli atmoszféra teljesen elült és megnyugodott. A Kamara és szenátus vegyes bizottsága befejezte a javaslat megvitatását, elfogadta a különböző módosítását és megválasztotta előadónak P. Ioanitescut. Az előadó tegnap felkereste Maniu Gyulát, akinek bemutatta előadói javaslatát és az indokolást. Ezután az előadói előterjesztést kinyomatták és azt a törvényjavaslat módosító szövegével együtt még tegnap este a sajtó rendelkezésére bo-

csátották.

A konverziós javaslat vitája a parlament plénuma előtt kedden kezdődik. A vitában a Lupu-párt és a Goga pártja teljes számban vesznek részt, míg a Duca-Bratianu-féle liberális pártok csak néhány szóval képviseltetik magukat a pártvezérek deklarációján kívül. A többi párt is állít néhány szót, mindamellett remélhető, hogy e hét végéig befejezést nyer a konverziós vita. Felszólal a javaslatához természetesen

Junian is, aki ismertetni fogja álláspontját, úgy a konverzió, mint a külföldi adósságok kérdésében. Junian mozgalmának azonban nem lehet diszsidens jelleget tulajdonítani, mint az egyes ellenzéki lapok szeretnék. Sem Junian, sem pedig a nemzeti parasztpárt elnöksége nem tesz pártkérdéssé a dolgot és nem tekintik a pártfegyelem megsértésének, ha Junian és néhány hiva a konverziót nem is szavazza meg.

Nyaralásból hazatérők első útja Czinkhez vezet, hogy ruháit kevés pénzért rendbe tegye

SPORT

NAC győzelmet hozott a nemzeti bajnokság derbyje

Az utolsó percben rugott góllal győzött a NAC

Cluj-Kolozsvár, szept. 26. (Az Uj Kelet tud.) Gigászi küzdelem után döntött el a nemzeti bajnokság derbyje a NAC javára. Ezúttal ismét a szerencse döntötte el a meccs sorsát. Az Univerzitáre többet támadott, a második féldő nagy részében állandó fölényben játszott, de az utolsó előtti percben mégis a NAC tette be a döntő gólt és vitte magával a bajnokság legértékesebb két pontját. Szerencse segítette győzelméhez a NAC-ot, bár mégis meg kell állapítanunk: Ha az Univerzitáre többet is támadott, a NAC számokban kevesebb támadása sokkal nagyobb veszélyt jelentett minden esetben, mint az Univerzitáreknak sokkal kisebb észszerűséggel és megfontoltsággal vezetett ostroma. Végeredményben az egy-szeresebb és nagyobb klasszisu csatársor döntötte el a meccs sorsát, bár ismétjük — szerencse dolga az, hogy egy idegfeszítően izgalmas meccs 44-ik percében melyik csapat lövi be a győztes gólt. A 8:4-es kornerarány — az Univerzitáre javára — is igazolja, hogy az Univerzitáre inkább volt frontban és hogy nem győztesen hagyta el a pályát, azt elsősorban a helytelen összeállításnak köszönheti. Hiba volt Ghilezan dr.-t a centerfedezet posztján szerepeltetni, mikor annyiszor bebizonyult, hogy Doboson ezen a poszton többet nyújt, mint Ghilezan. De a két konkurrens centerhalf kihagyásával és Gain szerepeltetésével is megoldódott volna a halvesor problémája, ha szélső-halfokként Davidot és Stanoiev dr.-t játszatják. Azzal, hogy a csatársorba Stanoiev dr.-t állította be, az U megbotlott halvesorának egységét, de nem segítette a csatárláncot sem, ahol eddig Stanoiev minden szereplése katasztrófát jelentett. Egészen érthetően, hogy miért szerepelteti egy csapat egyetlen klasszis halfjátékosát csatársorban, különösen mikor olyan támadó sor ellen küzd, mint a NAC-é. Vétkes könnyelműség volt Mateinek jobbszélre való beállításai. Ezen a poszton mindenki inkább megfelelt volna. Így a csatársorban csak Sepi — a mezőny legjobbját — és Surlasiu elégeztették ki. Ploiesteanunak rossz napja volt. Fel-tétlenül felelősség terhel valakit ezért az összeállításért, mely mellett az U-

Felhívás!

Mindenki saját érdekében vásárlás előtt keresse fel a

Párisi Áruházat,

mert a zsidó ünnepek alkalmából hihetetlen olcsó árakban árusít

Prima minőségű férfi kalap (legkényesebb igényeknek is megfelelő) Lei 90—
Nyulszőr kalap „ 295—
Férfi cipő „ 325—
Trenckót „ 595—
Férfi ruha (modern facon) „ 750—
Férfi ing „ 100—
Pulover „ 85—

Valamint az összes férfi divat cikkek nagy választékban C. Regele Ferdinand (Ferenc József-ut) 49. sz.

Külön mércetözlő!

Nagy szenzáció hölgyeknek

a megnyílt

POMPADOUR

konfektio áruház, hol kabátok, bundák, ruhák, kosztümök, blouzok és gyerekruhák nagy választékban kaphatók. Üzleti elv: Sikk, jó minőség és szolid olcsó árak. Cluj, Calea Regele Ferdinand 21.

Külön mércetözlő!

nak egyetlen formációja sem volt egy-szeres. Ezt fokozta, hogy a közvetlen védelem is sokat bizonytalankodott.

A NAC-ban hatalmas játékerőt képvisel a csatársor, melynek minden tagja nemzetközi klasszis. Még Rónay hibázott a legtöbbet, de egy-két akcióval és szép góljával kárpótolta az együtt-test. Bodola a támadásban volt nagy, lövései bámulatosak, fejtechnikája, gyorsasága, Kocsissal való ördögös megugrásai az ország egyik legnagyobb klasszisu csatárává avatják. Kovács viszont a hátrahúzóó összekötő mintaképe, aki a szürke NAC halvesort segítette és pontos labdaosztogatásával, nyugodt, felsőbbeséges játéktékni-kájával egyike volt a csapat legjobb-jainak. A szélek között egyiknek sem volt jó napja, de lefutásai, lövései és beadásai minden esetben így is veszélyt jelentettek. A halvesorban Sternberg az első féldőben feltűnően jó volt a második féldőben kimerült. Mellette Krausz szorgalmasan és használhatóan rakkolt, Kádár gyenge poszt, csak hogy az U-ból hiányzott a jó szélső. A közvetlen védelemben Czinczér kiemelkedő klasszisa, a bekkek közül sem Mike, sem Stettner nem elégeztették ki. Utóbbi durvaságaival közfelfűtést keltett.

Xifando bukaresti bíró sipjelzésével a következő csapatok indulnak a küzdelemben:

NAC: Czinczér, Mike—Stettner, Krausz—Sternberg—Kádár, Glanzmann—Kovács—Rónay—Bodola—Kocsis.

U: Sepsi, Iancovicu—Sfera, Gain—Ghilezan dr.—Stefanescu, Matei—Stanoiev dr.—Sepi—Ploiesteanu—Surlasiu.

NAC-főlényel indul a játék, de hamar mezőnyjáték alakul ki, melyből Sepi tör elő és a 11. percben Stefanescu átadásából a vezetőgólt védhetetlenül lövi (1:0). Hatalmas küzdelem az egyenlítés ért, a labda hol itt, hol ott táncol, míg a 37. percben Iancovicu lyukat rug, Rónay kiugrik és szép góllal egyenlít (1:1). A féldő végén a NAC támad többet, hogy a második féldő már hatalmas Univerzitáre-irammal kezdődjék. A lelkesedés és a végtelenségig izgatott közönség harkériáltsái pótolják, az U hibáit. Sepi nagyszerű formában van, támadást támadásra vezet, Surlasiu nem kevésbé, mindketten kevés szerencsével. Előbb Sepi bombája kerül mellé, majd Surlasiu lö főlé és Ploesteanu két lövése téveszt célt. A NAC támadását a hátrahúzóó Kovács készíti elő, de az U védelem jól ment, Bodola sístergő lövését azonban nem akadályozhatja meg. Szinte kár, hogy a meccs legszebb momentumából született hatalmas bomba mellé ment. A feszült és izgalmas küzdelem, melynek azonban néhány szép mozzanata is volt, a NAC csatársor kombinatív, pontos játéka révén a 44. percben góllal fejeződött be. Rónay—Kocsis—Bodola akcióból, utóbbi félfordulattól, esavárosan a felső sarokba küldi a meccs legszebb gólját. (2:1).

Xifando bíróra egy kifejezés illik: nagyon nívós volt. Hídegyverű, biztos szemű, páratlan. Mindig szívesen látnánk Kolozsváron. Kár, hogy az Univerzitáre fegyelmezetlen közönsége a vereség fö-lötti elkeseredésében inzultálta ezt a kiváló bíró, aki semmiben nem járult hozzá az U vereségéhez. Ennek egyéb-ként következményei lesznek: Luchide szövetségi titkár azzal kívánja büntetni az Univerzitáre, hogy meccseit a jövőben nem játszattja kolozsvári pályán.

Vidéki eredmények:

Nagyszeben. Ripensia—Soimii 3:0 (2:0). Gólokban ki nem fejezett győzelem.

Nagyvárad, Crisana—Romania 3:0 (1:0). A második féldőben visszaesett a kolozsvári együttes.

Bukarest. Venus—TMTE 2:0 (1:0). Csapkodó, unalmas játék.

Ploesti. CFR Bukarest—Tricolor 3:0 (0:0). Könnyű győzelem.

Budapest. A profiliga mérkőzések eredményei: Ferencváros—Budai 11 3:0 (2:0). Hungaria—Soroksár 6:3 (2:1). Szeged FC—III. ker. 4:2 (2:1). Kispest—Attila 3:1 (1:0). Somogy—Nemzeti 4:4

(3:2). Ujpest—Bocskay 5:0 (2:0).

Uj sulydóó világrekord. Douda és a lengyel Heljasz összecsapása világrekordot eredményezett. A cseh világbajnok 16,20 m.-rel állította fel új világrekordját.

A Haggibbor Hazennaszakosztálya fel hívja tagjait, hogy ma este fél kilenckor a City-kávéház különtermében megjelenjenek, annál is inkább, mert ezen az értekezleten beszélék meg a zsilvölgyi kirándulás részleteit.

Ingyen kap osztálysorsjegyet, minden új és régi előfizetője az Uj Keletnek

Cluj-Kolozsvár, szeptember 27. Az osztálysorsjáték most lezajlott húzásának sokmillió főnyereményei és a sorsjáték tökéletes lebonyolítása a legnagyobb mértékben felkeltették az érdeklődést az október 19-én kezdődő második osztály-sorsjáték iránt. Erre az általános érdeklődésre való tekintettel határozta el az Uj Kelet kiadóhivatala, hogy olvasóit a sorsjátékkal kapcsolatban igen komoly és a mai súlyos viszonyok között páratlan áldozatot jelentő ajándékban részesíti.

Ingyen sorsjegyet kap mindenki, aki most lép be előfizetőink táborába. Még pedig egy nyolcadsorsjegyet akkor, ha egy negyedévi előfizetési díjat (320 lej) közvetlenül kiadóhivatalunknak beküld, egy negyedsorsjegyet, vagy pedig egy nyolcadsorsjegyet első- és másodosztályát kapja az az új előfizető, aki egy fél-évre fizet egyszerre elő és a 600 lej előfizetési díjat közvetlenül kiadóhivatalunk-hoz küldi be.

Ebből a páratlan akcióból részt kívánunk juttatni régi előfizetőinknek is. Mindazok a régi előfizetőink, akik egyszerre egy fél-évre újítják meg előfizetésüket és a 600 lej közvetlenül a kiadóhivatalunk küldik be, ingyen kapnak egy nyolcadsorsjegyet.

Siessen, mert október 19-én már sok pénzt nyerhet az Uj Kelet ajándék-sorsjeggyel.

Erőteljes szervezőmunkát indított be Kolozsmegyében a Zsidó Párt

Dr. Kertész Jenő vidéki körutja

Cluj-Kolozsvár, (Az Uj Kelet tud.) A Zsidó Párt kolozsmegyeyi tagozata ismét megkezdte szervező munkáját. Ezúttal az összes vidéki helyiségeket végig akarja látogatni a megyei csoport, melynek részéről dr. Kertész Jenő elnök és Hermann Dezső, az ifjusági tagozat elnöke vasárnap Bánffyújnyadára rándult át. Itt a zsidóság tömegének jelenlétében tartották meg a szervezőgyűlést, majd hosszas tanácskozáskövetkeztek, amelyek célja az volt, hogy a zsidó lakoságnak minden tagja felvétessék a választói listába. A zsidóság nagy lelkesedéssel csatlakozott vezetői mellé. A

bánffyújnyadi pártügyek vezetését Por gesz Pál vette át, akinek hozzáértő irányítása mellett a bánffyújnyadi választók mindegyike felvételt fog nyerni a választói listába.

A szervezőakció további során az ösz-szes környéki falvakat végiglátogatja a csoport vezetősége és olyan rendszert állít be, hogy a környéki zsidók rokonai és ismerősei megszervezésével vegyennek részt a pártmunkában. A megyei akcióval egyidőben a kolozsvári szervez-kedés is folyik és a legszebb sikerrel ke-csegtet.

Amerikai konjunktúra-jóslatok

Newyork, szeptember 26. A „Pictorial Review” című folyóiratban Henry Ford cikket jelentetett meg, melyben annak a reményének ad kifejezést, hogy a gazdasági depresszió mihamar véget fog érni. Ford a többek közt a következőket írja:

— Az ugynevezett gazdagok teljesen eltűntek. Amerika még sohasem élt át olyan periódust, amely alatt a gazdasági ellentétek annyira kiegyenlítődték volna, mint most. Eppen azért most a legfontosabb dolog felismerni azt, hogy az elkövetkezendő periódus forradalmi változást jelent Amerika életében. Ami hasznos lesz, az megmarad, ami káros annak el kell pusztulnia. Pusztán pénzt szerezni — alacsonyrendű emberi érzés, mert a pénznek csak úgy van értelme, ha felhasználjuk. Nincs értelme tehát pénzt spórolni. Egészséget, munkát és boldogságot nem lehet tartalékolni a ké-

sőbbi időre.

Ezzel egyidejűleg egy más feltűnően optimista nyilatkozat is hangzott el a gazdasági konjunktúra további alakulását illetően. Az amerikai jegybankok kormányzója, Norris egy konferencián kijelentette, hogy a gazdasági válság véget ért és Amerika új prosperitás kor-szakának néz elébe.

— A három év óta tartó súlyos krízis, — mondotta Norris, — végleg lezárult és nyugodtan kijelenthetem, hogy a gazdasági javulás időszaka következik ezután. Ezt a javulási folyamatot most már csak az tudná feltartóztatni, ha a kormány nem tanúsítana elég erélyt a frontarcosok követeléseivel szemben, akik életjáradékot akarnak a maguk számára minden ellenszolgáltatás nélkül. Ha ezt a követelést teljesíték, ugy újból felborulna az Egyesült Álla-mok helyzete.

Buk

Timisoara. (Az Uj Kelet gyilkosság a rejtély elé a kat. Az egye hölgy ismer vallomása sz ett közvetle és nyomban ról.

Ennél több addig, amig nagyszebeni csés véletlen gitségére, fűrdőbe ut asszony. Pia gen hölgy sz rátságnak csakhamar dett. Az uj séggel és ap a szebeni hó ládi kapcsolat fűrdőről. Azt először a fű pet hallott.

Turnu-Seve üveget vett rőgtön feltű szerűen áll a

A hercules csiba szállót villába hajta ban, aki a v hogy először tünően otthon hölgy meglep vált, amikor irányt változt hogy a Mirec ablakából egy az idegen há társnőjét is r hogy szintén ki lakást, ez neki és a sz Eberle-villába Amikor a la gyilkosságról, társnője és é tett a hatóság a granu, hon nője, Dumitr pelt asszony jelek szerint legyen a bünt

A nyomozó tek a Mircea- a villa tulaj fogadta a ha hogy leleplezt tett a borzalt A kihallgat dotta, hogy a lakó Jonel ne retőjével: Fan gyel eszelték gen hölgy, ak nyomozásnak, nem is tanár szeretője. Ugy család 8—9 m egy szalmazsá megszédítette előre megállá be a villába. öket és hogy vasdoronggal Ugyanerre a aki a zajra f le kellett mo kosság miatt menekültek. A további mondja még e

— A gyilkó rem és szeret ről. Ploestibe figyeltem az e voltam győző nek rá az igaz kat, amelyekk megöltük, a C Eddig szől a mozó hatóság Cserna folyót, mindedig ner

Bukarest mellett elfogták a herkulesfürdői gyilkos bűntársait is

Egy nagyszabeni uriaszony vezette nyomra a hatóságokat

Timisoara-Temesvár, szeptember 27. (Az Uj Kelet tud.) A herkulesfürdői gyilkosság az első pillanatban bonyolult rejtély elé állította a nyomozó hatóságokat. Az egyetlen támpont egy szemüveges hölgy ismeretlen alakja volt, aki tanuk vallomása szerint Herkulesfürdőbe érkezett közvetlenül a gyilkosság tette előtt és nyomban azután el is tűnt a láthatárról.

Egy furcsa szemüveg históriája

Ennél többet azonban nem tudtak mind addig, amíg az elmúlt hét végén egy nagyszabeni hölgy személyében a szerencsés véletlen jött a nyomozóközögek segítségére. Szeptember 15-én Herkulesfürdőbe utazott N. nagyszabeni uriaszony. Piatra Olt állomásonál egy idegen hölgy szállott be fülkéjébe. Igen barátságosnak mutatkozott és a két hölgy csakhamar élénk beszélgetésbe elegyedett. Az új utitársnő feltűnő részletességgel és aprólékossággal kérdezősködött a szabeni hölgy társadalmi állásáról, családi kapcsolatairól és különösen Herkulesfürdőről. Azt mondta, hogy most utazik először a fürdőhelyre, amelyről sok szép hallott.

Turnu-Severinnél az idegen hölgy szemüveget vett elő, utitársnőjének azonban rögtön feltűnt, hogy a szemüveg idegenszerűen áll az új jövevény arcán.

Az idegen hölgy egyszerre otthonosan mozog

A herkulesfürdői állomáson közös kocsiba szállottak. Mindketten az Eberle-villába hajtottak. Az idegen hölgy azonban, aki a vonatban még azt állította, hogy először járt Herkulesfürdőben, feltűnően otthonosan viselkedett. A szabeni hölgy meglepetése még fokozódottabbá vált, amikor az idegen hölgy váratlanul irányt változtatott és utasította a kocsist, hogy a Mircea-villába hajtsa. A villa ablakából egy férfiarc tekintett le, akit az idegen hölgy élénken üdvözölt. Utitársnőjét is megpróbálta rábeszélni arra, hogy szintén a Mircea-villában vegyen ki lakást, ez azonban nem felelt meg neki és a szabeni hölgy elhajtattat az Eberle-villába.

Amikor a lapokból értesült a borzalmas gyilkosságról, észbe jutott különös utitársnője és élményeiről azonnal jelentést tett a hatóságoknak. Már ekkor felmerült a gyanu, hogy a szabeni hölgy utitársnője, Dumitrescu Johanna néven szerepelt asszonnyal azonos, akinek az első jelek szerint is nagy szerepe kellett hogy legyen a bűntényben.

A villatulajdonos töredelmes vallomást tett

A nyomozóközögek nyomban megjelentek a Mircea-villába. Bratesanu Stefanu, a villa tulajdonosa halászápadt arccal fogadta a hatóság embereit. Megígérte, hogy leleplezték és töredelmes vallomást tett a borzalmas gyilkosság lefolyásáról.

A kihallgatás során Bratesanu elmondta, hogy a gyilkosság tervét Ploestben lakó Jonel nevű bátyjával és ennek szeretőjével: Fanny Sentiulescu nevű hölgyvel eszelték ki. Eszerint a rejtélyes idegen hölgy, aki az első támpontja volt a nyomozásnak, nem Dumitrescu Johanna, nem is tanárnő, hanem Bratesanu Jonel szeretője. Ugy tudták, hogy az Eberle-család 8-9 millió lej készpénzt rejtget egy szalmazsákban és ez a rengeteg pénz megszedítette őket. A gyilkosság éjjelen előre megállapított terv szerint hatoltak be a villába. Eberle azonban megzavarta őket és hogy titokban tartásuk kitérőit, vasdoronggal ütötték le Eberle Cristian. Ugyanerre a sorsra jutott Eberle is, aki a zajra felébredt álmából. Ezekután le kellett mondaniok a pénzről s a gyilkosság miatti félelmükben ijedten elmenekültek.

A további kérdésekre a következőket mondja még el a gyilkos:

Megtalálják az ominózus ruhákat

A gyilkosság elkövetése után fivém és szeretője elmenekültek Herkulesfürdőbe. Ploestbe utaztak, én viszont innen figyeltem az eseményeket. Szentül meg voltam győződve róla, hogy sohasem jönnek rá az igazi tettesekre. A vasdorongokat, amelyekkel az Eberle házaspárt megöltük, a Cserna-folyóba dobtuk. Eddig szól a gyilkos vallomása. A nyomozó hatóságok azonnal át kutatták a Cserna folyót, a szerszámokat azonban mindaddig nem sikerült megtalálni. A

Mircea-villában azonban egy ládára bukkantak, amelyben megtalálták azokat a ruhákat, amelyeknek maszkjában vonultak be az Eberle-villába a gyilkosok.

A szerencsés megérkezés

Bratesanu lakásán egy levelet találtak, amelyben Bratesanu Jonel és szeretője közlik, hogy minden akadály nélkül, szerencsésen megérkeztek Ploestbe és amíg a helyzet nem tisztázódik, itt is maradnak.

Bratesanu feleségét is őrizetbe vették

a hatóságok, miután azonban kiderült, hogy az asszonynak tudomása sem volt a bűntényről, szabadlábra helyezték.

Ezzel egyidejűleg Pertea Constantin csendőrőrmester Ploestbe, majd innen Prahovába utazott az elmenekült bűntársak előkerítésére. Itt azonban eredménytelennek mutatkoztak a kutatásai. Végül egy ilfovmezei községben akadt rájuk. Bratesanu Jonel és Dentiulescu Fanny ugyancsak töredelmes vallomást tettek és vasárnap, amikor Herkulesfürdőre érkeztek, kész vallomást tartak a

hatóságok elé. A kihallgatások még folyamatban vannak és valószínűleg a holnapi nap folyamán át is adják őket a kárpátbelső ügyészségnek.

A magyar kormányválság ügyében hétfőn Apponyi Albertet hallgatta meg Horthy kormányzó

Budapest, szeptember 27. A még mindig kibontakozás nélkül álló magyar kormányválság ügyében Horthy kormányzó hétfőn délelőtt Apponyi Albert grófot fogadta, aki hosszabb időt töltött a kormányzóval.

Apponyi kihallgatása eredményéről az újságíróknak megtagadott minden felvilágosítást.

Apponyi kihallgatása után Pesthy Pált, Ráday Gedeont, Mayer Jánost, Zichy János grófot és Ernst Sándort, a keresz-

tény gazdasági párt elnökét fogadta a kormányzó.

A mai nap folyamán Horthy tovább folytatja a kihallgatásokat, de csak a hét közepére várják az új miniszterelnök deignálását.

Manolescu pénzügyi államtitkár adórazziákat rendez a fővárosban

Miért nem fizet Bukarestben senkisémet adót

Bucuresti-Bukarest, szept. 26. (Az Uj Kelet tud.) Manolescu tábornok a pénzügyminisztérium új államtitkára, a jelek szerint elhatározta, hogy véget vet annak a legendának, amely szerint Bukarestben senki sem fizet adót. E célból repülőosztágot szervezett be magának a minisztérium tisztviselői közül és ezeknek élén rajtaütésszerű razzia-kat rendez egy a bukaresti adóhivata-

loknál, mint a nagyobb fővárosi adófizetőknél.

Tegnap reggel nyolc órakor Manolescu tábornok meglátogatott néhány adóhivatalt, valamint a vásártéri vámhivatalt. Ezután egy tűzfalakat látogatott, amelyről kiderült, hogy a negyedik osztályba van sorozva és alig néhány ezer lej évi adót fizet, holott raktárában több ezer vagon fa volt le-

raktározva. Ugyancsak a Domnita bulváron egy 4-5 millió lej értékű házat ellenőriztek, amelyről megállapított nyert, hogy pár héttel ezelőtt egy millió lejért cserélt gazdát, eképen játszva ki a bélyegilleték-fizetési kötelezettséget. Hír szerint a pénzügyi államtitkár állandósítani akarja ezeket az adórazziákat úgy a fővárosban, mint a vidéki centrumokban.

A Guth-párt 48 szavazattal győzött a szatmári hitközségi választásokon

A legnagyobb rendben zajlottak le a választások, amelyeken 980 érvényes szavazatot adtak le. Guth Nándor lett a szatmári hitközség elnöke

Satmáre-Szatmár, szeptember 26. (Az Uj Kelet tud.) Egész Erdély zsidóságának nagy érdeklődése előzte meg a szatmári hitközségi választásokat, amelyek a szatmári ortodoxiának hosszú idő óta folyó harcában döntő eseménynek számított. A választásokat a központi ortodox iroda rendelte el és azok tisztaságának ellenőrzésével Ordentlich Ferenc volt dési hitközségi elnököt és Adler József segesvári főrabbit bízta meg. A választások egész napon át a legnagyobb rendben zajlottak le tiztagu bizottság ellenőrzése mellett, melynek 5 tagja aské nán, öt tagja pedig szefard volt.

Este fél nyolckor zárták le a választást, amikor is 980 érvényes szavazatot számoltak össze. Ekkor Ordentlich elnök beszédet intézett a két párt vezetőihez, felszólítva őket arra, hogy

függetlenül a választások eredményétől, a jövőben egyezkedjenek békes úton való megegyezésre.

Ezután zárt ajtók mögött kezdtek meg a szavazatok összeszámolását. Este fél kilenckor a hitközségi épület előtt összegyűlt ezrekre menő tömeg előtt megafonon hirdette ki Davidovics Ignác jegyző, hogy

a választásokon 514 szavazatot Guth Nándor pártjára, 466-ot pedig Freund Chaimra adtak le és így a választásokon Guth Nándor pártja győzött 48 szavazattöbbséggel.

Az embertömeg fegyelméletlenül hallgatta végig az eredmény kihirdetését. A választások eredményeként a szatmári hitközség elnöke Guth Nándor lett, al-elnök Rosenberg Sámuel, főgondnok

Schönberger Henrik, gondnok Jakab Antal és Mayr Ignác, pénztárnok Feldmann József, ellenőr Weisz Elemér, tanácsagok Frankl Mihály, ifj. Reitter Mór, Spiegel Dávid, Grosz Dávid, Sámuel Dávid, Guth Lajos, Weisz Gyula, Lebovits Lipót. Ezenkívül 21 tagu bizott.

ságot választottak meg.

A választások után remélhető, hogy véget érnek a hitközség keretein belül dúló áldatlan pártharcok és az ellenfelek békés megegyezésben működnek együtt az ujonnan választott vezetőség irányítása mellett.

Herriot tegnap hálátlansággal és az erkölcsi leszerelés elgáncsolásával vádolta meg a németeket

Párizs, szept. 26. Herriot újabb beszédet tartott, amelyben a német fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó igényt nyel foglalkozott. Azzal vádolta Németországot, hogy hálátlanságot követ el a hatalmakkal szemben, pedig hálával tartoznék a Rajna-vidék idő előtti kiürítése miatt. Herriot szerint a németek nem tesznek semmit az erkölcsi leszerelés érdekében és az ifjuságnak katonai szervezetekbe tömörítésével nyíltan is megsértették a versaillesi békeszerződést. A francia miniszterelnök hangoztatta a francia nép békevágyát, leszögezte, hogy a katonai szolgálatot 18 hónapra csökkentették s a hadi kiadásokat is 10 százalékkal mérsékeltek, tehát nem tartja joga-

sultnak a német igénynek a francia fegyverkezéssel való alátámasztását.

Egyidejűleg az olasz diplomácia Genfben a franciák és a németek közötti közvetítő munkán fáradozik. Alosi olasz fődélegátus több ízben folytatott tárgyalást Neurathal és Paul Boncourral. Az olasz fődélegátus hír szerinti biztosította a francia hadügyminisztert arról, hogy az olasz kormány is el akarja kerülni, hogy a német fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó igény újabb általánossá váló fegyverkezéshez vezessen.

Még nem lehet tudni, sor kerül-e közvetlen tárgyalásokra Herriot és Neurath között.

A hipnotizőr-otthon

Gold Ferenc hipnotizőrt néhány évvel ezelőtt már láttuk „dolgozni“. Egyszerűen csinálta, izléssel, minden tetszelgősség nélkül, szinte tudományosan. Minthogy Gold Ferenc tudományos pályára is készült. Orvosszigorló volt, amikor megismerkedett a csodálni kell azt az akarat-erőt, amivel áttörte magát egy új élet-pályára. Meg is látszik az arcán, sőt egész lényén az a nehézséget és gátlást nem ismerő energia, amivel életküzdését vivja és amivel álom-transzba tud szuggérálni arra hajlamos embereket.

Tegnap alkalmam volt Gold Ferencet látni kisebb körben, amint néhány ember jelenlétében működött. Dr. Giurgiu János egy bűnygyben vette igénybe Gold Ferencet. A kriminalista azt akarta kihozni a hipnózissal, hogy egy májusban történt lopás tettese nem az, akit ő védelmez mostanában a törvényszéki előtt. Minthogy ezt így akarták — a médiumok így is referáltak. Eppen ennek az akaratnak az átvihetősége miatt, azt mondom, hogy olyan fontos helyen, mint a judikatúra, ne alkalmazzák a hipnózist.

De ettől eltekintve a kisebb körben lezajló szeansz nagyon érdekes élmény volt, érdemes leskicselni.

A Newyork egyik második emeleti szobájában gyülekeztünk: egy szinigazgató, Gold impressziója, ujságírók, két hölgy és a médiumok: Tamara kisasszony, egy egészséges, világosbarna hajú, szuggesztív szemű fiatal hölgy, aki egyébként állandó médiuma Gold mesternek és Tompa László, a kitünő Tompa Béla színész-fia.

Giurgiu ügyvéd mindnyájunk előtt, tehát a két médium előtt is előadta az esetet és ha nem is kihangsúlyozottan, de félre nem érthető célzással megértette, hogy mit szeretne hallani a médiumok ajkáról. Az eredményt én így előre tudtam, de a hipnózis várható izgalma ott tartott.

A fiatal színész lefeküdt az ágyra, hátal. Lábat ki kellett nyújtania. Gold fölé hajolt, vad intenzitással a fiatal ember szemébe furja tekintetét, balkeze ütőerét fogja, néhány mohó szóval ráparancsol, hogy aludjon el, ujjával a homlokára kopog. Hallani lehet az erőszakolt álom gyötrelmes légzését. Leányos arca az atléta-fiúnak átszellemül: sejtelmes és földöntuli.

— Látja az irodát? Ki van most bent? Nyögve felel a médium, ajkai vonaglanak, lábai gyors ütemben reszketnek.

— Látom a Wertheim-szekrényt. Valaki nyitja. De sötét van. Sarokban a szekrény.

— Reflektorral világítok most magának. Jól nézzen a szemébe! Ön fáradt, nagyon fáradt.

— Az ügyvéd is kérdez: — Látja a harmadik szobát? — Látom — mondja halkán a médium. — Kiveszi a csomagot... Jön valaki, nyitják az ajtót... Kutya ugat...

— Hogy néz ki? — kérdi Gold, akivel közben megértetik mindazt, amit a médium mondott.

— Magas, magas, magas — nyögi a médium, akit egész testében megregett a delejalom. Próbálja... nyitni. Felül a kulcs... nem ott... nem ott...

A szavak már összefüggéstelenül ömlenek a végsőkig felfokozott transzban a fiúból. Fehér arca pirosodik. Gold a vállát csapkodja, az arcát, amíg felébred. Lassan ocsudik. Engedi, hogy pihenjen, aztán megint elaltatja.

— Most maga nincs kimerülve — mondja neki szeretőn — most nem is remeg. Mondja meg pontosan, kit lát?

— Nem látom — feleli szinte sirva a fiatalember — el van fordulva.

— Menjen közelebb. Nézze meg. Nézze! — parancsol reá Gold.

— Be van gombolva. Látom a papírt... szürke zsákok...

Ezután szaporábban beszél, de felaprózza. U-asarok. Autó. Majd egy kávé házi jelenet, amiről ébrenlétekor az ügyvédől részleteket hallhatott. Gold felébred. Tompa László panaszkodik, hogy fáj a foga.

— Ez kísérő jelensége minden erősebb hipnózisnak — magyarázza a mester.

A fiu feltápáskodik és Gold most Tamara kisasszonyt szuggérálja ellenőrző médiumként. Ő kevésbé ellentálló, a hangja gyöngébb, nem reszket a teste, az ajka is gyöngébben vonaglik, inkább a szeme rebben sűrűn. Nagyjából ugyanazokat mondja, amit percekkel előbb a fiu.

Ismétlem, a dolognak semmi bizonyító ereje. Más efafta úgynek sem. Voltam valamikor egy szeánszban, ahol a médium transzba esett attól, hogy hasist „élvezett“. Ez a médium távolba látott. Meglátott egy a társasághoz tartozó férfit, aki két kilométerre volt tőlünk és idetartott. Megmondta: most ebben az utcában van, megáll az órásbolt előtt, összehasonlítja óráját a kirakatban levő nagy órával. A sarkon a gyümölcsösödél előtt megáll és barackot nézeget. Megkérdi, mi az ára egy kilónak. Nem vásárol. Most meggyorsítja lépteit és sietve felénk tart. Két perc és fent volt közöttünk. Pontosan az történt vele, amit a médium látott.

Vannak tehát ismeretlen erők, amelyek nek lényegét és hatásait most kutatják. Bizonyos, hogy meg fognak állapítani bennük törvényszerűségeket, a tudomány nak problémákat adnak, a miszticizmusra hajlóknak látványosságot. De az igazságszolgáltatásban egyelőre a rendőrkutyának nagyobb a szerepe. (sz. i.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Két premier — éjjeli előadásban

Szombat és vasárnap este a kolozsvári és a vidék egyelőre szerződés nélküli néhány színésze éjjeli előadásban két nagyon kedves énekes és táncos szindarabban fog játszani mozihelyáruk mellett. A színészek nagy ambícióval dolgoznak az előadások előkészítésén. Régi, bájos, darabok, amelyeket azonban évtizedek óta nem játszottak. A műfajnak reneszánsza

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, szeptember 27.
 Bukarest, 6.40: Grammofón. — 7.45: Operadalok. 8.05: Mozart: D. moll zongoraverseny. Dvorak: Szlav táncok.
 Budapest, 9.15: Zenekari hangv. 12.05: Cigányzene. 3.10: Ifjusági félóra. 4: Pista bácsi mesél. 4.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 5: Grammofónhangv. 6.15: Francia nyelvoktatás. 6.40: Szallónzene-kari hangv. 7.10: Tömeg és az ujság. — Utána jazz énekszámokkal.
 Bécs, 8.05: Hangjáték Goetheről. 9.50: Jazz.
 Berlin, 8: Szór. zene.
 Varsó, 9: Szór. zene.
 Milánó, 8.30: Tosti: Az ideál című operettje.
 Róma, 7.10: Grammofón.
 Prága, 8.50: Énekhangv.
 Brünn, 8: Grammofón.
 Svájci Aleman Adó, 9.40: Liszt-művek.
 Svájci Romand Adó, 7: Grammofón-lemezek.
 Toulouse, 9.45: Szólísták. 10.30: Opera áriák. 11.30: Zenekari hangv. 12.05: Jazz.
 Stockholm, 8.20: Katonazene.

Szerda, szeptember 28.
 Bukarest, 7.45: Fuvola, klarinét és zongora.
 Budapest, 9.15: Szallónzene-kari hangv. 12.05: Házikvartett. 3.30: Morse tanfolyam. 4.15: Novellák. 4.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 5: Házikvartett. 6: Olasz nyelvoktatás. 6.30: Dankónóták. 7.30: A rádió külügyi negyedórása. 7.45: Szallónzene-kari hangv. 8.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 9: Zongorahangv. 10: Időjárás, majd grammofónhangv. Tangók és keringők. 11: Cigányzene.
 Bécs, 5.50: Enek és csellóhangv.
 Berlin, 6.30: Vidám dalok. 7.30: Verdi: Alarcosbál c. operája.
 Heilsberg, 7.45: Haydn hangv.
 Langenberg, 9: Vidám amerikai történetek.
 Varsó, 5: Kálmán-művek.
 Milánó, 5: Grammofón.

lesz kitünő művészek bemutatkozásában. A „Csituj szívem“ címe a szombat esti előadásnak, amelyet Tompa Béla rendez, míg a „Gyerekkasszony“ című zenés és táncos népszínmű Réthelyi Ödön rendezésében fog menni.

A kolozsvári színészek közül a rendezőkön kívül közreműködnek: Miklóssy Margit, Fekete Mihály, Inász Aladár, Balázs Samu és Tompa László. A vidékiek közül játszani fognak: Kőszegi Dusi táncos szubrett, Csengeri Ica énekes naiva és Borovszky Oszkár énekes bonviván.

A színészek, akik saját maguk gondoskodnak a jövedelem előteremtésén, autobuszon fogják végigjárni a város külterületeit és a Kétvízköz és Hóstát kedves népet fogják személyes megjelenésükkel invitálni az előadásokra, amelyeket premie-reknek szántak és amelyeket meg kell néznie minden színházkedvelőnek. Beléptdíjak: 40, 30 és 10 lej.

Róma, 8.45: Leoncavallo: Mimi Pinson c. operája.
 Prága, 8: Dvorak: Ruzsalszka című lírai meséje.
 Pozsony, 6: Magyar óra.
 Brünn, 8.30: Orgona.
 Toulouse, 8.15: Filmdalok, 10: Orosz dalok. 11.15: Orgonaverseny.

— A világ legmodernebb története: Wels: Nagy világtörténet 2400 lej helyett, könyvnapi kiadás 800 oldal, 300 képpel, 27,5 cm. nagyságban füve 130 lej, vászonkötésbe 175 lej LEPAGE-nál Kolozsvár. Vidékre utánvéttel, portómentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét LEPAGE-tól.

וויכטיג פיר א תרומים הענדלער
 דיא א תרומים זינד אנגעלאנגט פערקויף בעגוננט מיטוואך פרייה
 Széchenyi-tér 41, Babospalota
 ברעפע אונד טעלעגראמע זינד צו ריכטען
E. Rosenzweig
 Reg. Maria 6

8 híres regény
 2900 oldal
 egész vászonba költve 586 lei

290 oldal Parrott: Ex-felleg	L. 68
287 oldal Möriz Zs.: Forr a bor	„ 68
378 oldal Werfel: A nápolyi testvérek	68
417 oldal Földi: Isten országa felé	„ 68
265 oldal Szomorj Dezső: Gyuri	„ 68
618 oldal Zilahy: Két fogoly	„ 90
378 oldal Zilahy: Szőkevény	„ 88
250 oldal Zilahy: A lélek kialszik	„ 88

LEPAGE-nál, Kvár
 Postán utánvéttel. Kérje a teljes sorozat jegyzékét Lepage-tól.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 8 lej, vasárnapos betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések ára előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Málnási természetes szénsav mélyen le szállított árban kapható. Radiana, Brasov, Str. Mihail Weiss 22.

Függöny- és ágyterítőminták, ágynemű és fehérnemű-sablonok nagy választékban érkeztek. Fisch Böske kézimunka-szalonjába Cluj, Str. Baritiu (v. Malom ucca) 16.

Varrónó, elsőrangú francia, és angol-munkás vállalja nagyon olcsón a legkülönböző fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Háttul az udvarban.

Waldbergné kézimunkaüzletét Str. Matia alól Reg. Ferdinand 19 alá az udvarba helyezte át. Legujabb bécsi modellekkel, versenyen felüli árakkal. Előrajzolás. Csipkebevarrás 3 lej.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (hához szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignác-nál, Str. Filipeacu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

35 éves zsidó uriaszony kétszáz ezer lej és komplett két szoba berendezéssel férjhez menne agilis uriemberhez. Cim: Özv. asszony, Str. Grigorescu 12.

Agilis uriaszony lerakatot keres megfelelő garancia ellenében. Cim: Özv. Stern Józsefné, Kinizsi u. 2/a.

Olcsó jó házikosztot (kóser) adok. Kinizsi u. 12/a. Özv. Stern Józsefné.

Régi fűszer és bodegüzlet központban komfortos lakással azonnal átadó. Cim a kiadóban.

Szerény igényű fiatal zsidó tanítónő perfect német-román nyelvtudással keres falura zsidó földbirtokos család egy 8 éves és egy 4 éves kislány mellé, aki a német-román társalgás mellett a román elemi iskola II. osztályára való előkészítést is vállalná. Cim a kiadóhivatalban.

Allást kaphatnak

zsidó fiatal emberek a következő szakmákban:
 2 mézárós és hentes,
 1 pamut-gyapottáru,
 1 rövidáru.

Jó futballisták feltétlenül előnyben részesülnek
 Ajánlatot „Futballista“ jelige alatt az Uj Kelet kiadóhivatalába.

Kiadó I-ső emeleten 2 parkettes szoba irodának, vagy más hasonló célra. Fischer Úvegudvar, Regele Ferdinand 6.

Zongora rövid, jó állapotban bérbeadó, vagy eladó. Megtekinthető Pap Veránál, Regele Ferdinand 59.

Klubhelyiséget keresünk az unitárius kollégium közelében, amely táncra is alkalmas. Cimet Rudolf Mossehoz.

Kiadó 40 méter hosszú cseréppel fedett szin 1500 m² területtel. Egy Wertheim-kassza eladó. Cim a kiadóban.

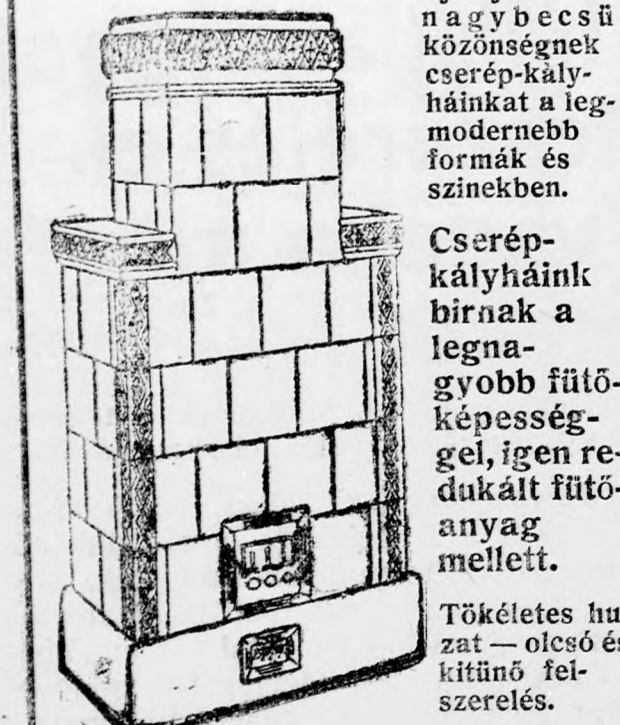
HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
 HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

MORAVETZ

Zeneművek
 Hegedű és zongora iskolák, naponta kénytelen megjelenő újdonságok!
 Bizományi lerakat, olcsó kiadói árak.

Bőr aktatáska Lei 140
 Bőr háti táská Lei 200
Boros papirkereskedés

„Iris-kályhák“
 „IRIS“ román keramikai Részv.-Társ. CLUI,
 ajánljuk a nagybecsű közönségnek cserép-kályháinkat a legmodernebb formák és színekben.
 Cserép-kályháink bírnak a legnagyobb fűtőképességgel, igen redukált fűtőanyag mellett.
 Tökéletes huzat — olcsó és kitűnő felszerelés.
 Nagy választék a gyári raktárban, CLUI, Str. Chintaului-Kajántoi-ut 74.

— Francia met-francia Párizsból jelekai körökben Franciaország met-francia k a németek ne zonyos vámta mánynak állit hogy azok a 1927-ben a sz nem állanak része Francia tetlen.

— Lengyel állandó tanácsveségi tanács gyelország, J landó tanács s helyükbe u népszövetségi színűnek tart lasztását, J vákia kerül b re Mexikó.

— Végrenz gárháboru. L lial polgárhá napia dul, eg és háboruvá r kormány nag deléseket esz ban, ugy, hog gépgyár meg számát. Kedd harminchét b dött Rio de J ra. Hivatalos li kormány o mulnk előre.

— Elfogták Berlinből jele híres berlini már hónapok egy vendéglőb volvereket sze nek, de Mark védekezett. „mennyzetsa dolgozott és a komplikáltabb tudta álkulcs vedésből szab lati fogságból gyon elszapon sen a nyugat

A legujabb Enciklopédiáj talmas lexikon tráció, 50 mű tés, a régi 13 lej Lepagenál portómentesen

— A törvé ki Török And vnyészek II. s Columbia kol nek, a sikkes dornak tárgy vádolt nem j kona jelentet hogy Török 4 tőzkodási hel családja tart A törvényszék ki Török And ságok szerint A törvényszé vádolt elővez

— A Mortu rég alakított most indította amelynek sor den és szerd és pnteken 1 roshan az As felek rendelk

— Óriási n ország impo metország él cikkekbl 19 értéktl impo végösszege a márkát. A b 1925-ben 2.2 ében csak 5 duktumokból már csaknem fedezni.

Te

HIREK

— Franciaország ma felmondja a német-francia kereskedelmi szerződést? Párizsból jelentik: Diplomáciai és politikai körökben elterjedt hírek szerint Franciaország kedden felmondja a német-francia kereskedelmi szerződést, ha a németek nem hajlandók belemenni bizonyos vámtarifák enyhítésébe. A kormány állítólág az az álláspontja, hogy azok a feltételek, amelyek mellett 1927-ben a szerződést kötötték, ma már nem állanak fenn s a vámtételek nagy része Franciaország számára elviselhetetlen.

— Lengyelország, Jugoszlávia és Peru állandó tanácságai kiválnak a népszövetségi tanácsból. Genfben jelentik: Lengyelország, Jugoszlávia és Peru nem állandó tanácságok kiválnak a tanácsból s helyükbe új tanácságokat választ a népszövetségi közgyűlés. Genfben valószínűleg tartják Lengyelország újválasztását, Jugoszlávia helyére Csehszlovákia kerül be a tanácsba és Peru helyére Mexikó.

— Vérengzéssé fajul a brazilai polgárháború. Londonból jelentik: A brazilai polgárháború, amely már másfél hónapja dúl, egyre nagyobb méreteket öl és háborúvá nőtte ki magát. A brazilai kormány nagyszabású hadianyagmegrendéseket eszközölt az amerikai gyárakban, úgy, hogy több munició- és repülőgépgyár megkötözte munkásainak létészmát. Kedden az egyik repülőgépgyár harminchét bombavető repülőgépet küldött Rio de Janeiroba a kormány számára. Hivatalos jelentések szerint a brazil kormány csapatai győzelmesen nyomulnak előre.

— Elfogták a berlini betörők királyát. Berlinből jelentik: Markgraf Erichet, a híres berlini betörőt, akit a rendőrség már hónapok óta keres, letartóztatták egy vendéglőben. A rendőrök azonnal reolvereket szegeztek Markgraf mellé, de Markgraf egyáltalában nem is védekezett. Markgraf különösen mint „mennyzetszakértő és homlokzatkuszó” dolgozott és arról volt híres, hogy a legkomplicáltabb biztonsági zárat is fel tudta átkulcsolni nyitni. Tavaly ősszel tévedésből szabadlábra helyezték a vizsgálati fogságból s ennek következtében nagyon elszaporodtak Berlinben, különösen a nyugati részben a betörések.

A legújabb sportszenczió. A Sport Enciklopédiája (Sport és játék). Két hatalmas lexikonkötet, 784 oldal, 500 illusztráció, 50 műmelléklet, egészvászon kötés, a régi 150 lej helyett tokban 248 lej Lepagenál Kvár, Postán utánvétellel portómentesen.

— A törvényszék közözlőlevelét adott ki Török Andor ellen. A kolozsvári törvényszék II. szekciójára hétfőre tűzte ki a Columbia kolozsvári volt üzletvezetőjének a sikkasztással vádolt Török Andornak tárgyalását, amelyen azonban a vádlott nem jelent meg. Török egyik rokona jelentette be a törvényszék előtt, hogy Török Andornak nincs állandó tartózkodási helye Kolozsváron, ahol csak családja tartózkodik állandó jelleggel. A törvényszék erre közözlőlevelét adott ki Török Andor ellen, akit a rendőrhóságok szerint bárhol letartóztathatnak. A törvényszék elnapolta a tárgyalást a vádlott elővezetéséig.

— A Mortunféregirtógyár, amely nem rég alakította meg romániai üzemeit, most indította meg szervező kampányát, amelynek során Haffner igazgató kedden és szerdán Kolozsvárt, csütörtökön és pénteken Nagyváradon, mindkét városban az Astoria-szállóban áll az üzletfelek rendelkezésére.

— Óriási mértékben csökkent Németország importja. Berlinből jelentik: Németország élelmiszerekből és élvezeti cikkekben 1928-ban 3,6 milliárd márka értékűt importált. Ez évben a behozatal végösszege aligha éri el a 0,7 milliárd márka. A buza és búzaliszt importja 1927-ben 2,2 millió tonna volt, az elmúlt évben csak 550 ezer tonna. Az állati produktumokból Németország szükségletét már csaknem teljesen belföldről tudja fedezni.

Szombaton éjszaka egy órával visszaigazítják a romániai órákat

Bucuresti-Bukarest, szept. 26. Szombaton, október 1-én éjjel 1 órákor egy órával visszaigazítják a romániai időszámítást, úgy, hogy csak 1 óra lesz ezután a különbség a közép és kelet-európai időszámítás között. Egyes hivatalokban, így főként a CFR-nél a téli

időszámítás bevezetésével egyidejűleg a szolgálati idő megváltozik. A CFR kiadott rendelete hangsúlyozza egyébként, hogy a tisztviselők az előírt hivatalos órákon kívül is tartoznak szűkség esetén szolgálatot teljesíteni túlóradíjazásra való minden igény nélkül.

Óriási szótöbbséggel Boila Zachariást választották meg Hunyad megye képviselőjévé

A fogarasmegyei szenátorválasztáson Dobrescu Aurél győzött

Bucuresti-Bukarest, szept. 26. Hunyad megyében tegnap tartották meg Dan Severnek a Banca Nationalához történt kinevezése és lemondása folytán megüresedett mandátumra a képviselő választást. A választáson a nemzeti parasztpárt jelöltjét, a népszerű és rokonszenves dr. Boila Zachariást a Patria főszerkesztőjét választották meg 23.655 szavazattal (58 százalék), míg a Duca-párt 8737, Lupuc 3915 és a gheorghisták 2453, az Argetoianu-

féle Uniunea Agrara pedig 911 szavazatot kaptak.

Ugyancsak tegnap volt a szenátorválasztás Fogaras megyében, ahol Mironescu pénzügyminiszter mandátuma üresedett meg, aki képviselői mandátumra optált. A községi tanácsosok szenátorválasztásán Dobrescu Aurélt választották meg 515 szavazattal, a liberális párt 115 és az Uniunea Agrara 97 szavazata ellenében.

— Osztrák-bulgár kereskedelmi tárgyalások vannak folyamatban. Szófiából jelentik: Osztrák-bulgár tárgyalások vannak folyamatban, amelyeknek során osztrák részről megnyilvánult az a hajlandóság, hogy az egész osztrák dohányszükségletet Bulgáriából fedezék, ha megfelelő mennyiségű iparcikket Ausztriából fognak Bulgáriába importálni. Az osztrák dohányjövődék évi szükséglete 8 millió dollár értékű dohánynemű s így a megköthető kompenzációs szerződés az osztrák iparnak nagy fellendülést hozna.

POLLERMANN ARANKA hegedűművész, a kolozsvári magyar zene-konzervatórium tanára, a bukaresti rádió szerződötetett szólólistája külföldi hangverseny turnéjáról hazatérkezett. tanári működését megkezdte lakásán, str. Berthelot (Eötvös uca) 11/a, I. emelet. Fogad d. e. 11-1ig, d. u. 3-6-ig.

— Véres összeütközések voltak a bulgáriai községi választásokon. Szófiából jelentik: A községi választási harc során a politikai ellenfelek között több véres összeütközés volt. Az áldozatok száma 2 halott s mintegy harminc sebesült.

— A csehszlovákiai terménytözsde meglíratot intéztek a kormányhoz a terméskéreltség elhelyezése ügyében. Prágából jelentik: A terménytözsde vezetősége emlékiratot intézett az országos mezőgazdasági állandó bizottsághoz, melyben a terméskéreltség elhelyezésére vonatkozóan indítványokat terjesztenek elő. A tözsdei vezetőség elgondolásai szerint az importengedélyek által létesített prémiumok teljes értékét egy biztosíthatnák, ha az engedélyeket egy központ venné át, vagy pedig pénztízet megállapított díszázzsióval bocsátaná áruba. A tervezet a jövő évi kampányra vonatkozó részében ajánlja a buzaimport felelősségé válhassék.

— Új hamis ezüstszázásokat talált a kolozsvári rendőrség. A kolozsvári rendőrségnél ma egy cigánylegény jelent meg hamis ezüst zsászelest mutatott be. A cigánylegény Rend Sándor gyűrűáruslegényt nevezte meg, akitől a hamis szászast kapta. A rendőrség előállította Rend Sándort, aki elmondta, hogy egy kékruhás uriember vett tőle két gyűrűt tizenkét lejért és ő jó 88 lejért adott vissza érte. Miután Rend Sándor vallomása teljesen szavahihetőnek látszott, a rendőrség a gyűrűárust szabadlábra helyezte, de megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

— A Haggibbor templombizottsága felkéri mindazokat, akik a nagy ünnepekre szóló jegyeket előjegyeztettek, hogy jegyeiket legkésőbb folyó hó 28-án, szerdán váltsák ki, ellenesetben azokat, az igénylőknek nagy számára való tekinettel, tovább nem tarthatják fenn. Az ünnepi istentiszteletek szeptember 30-án pénteken este 7 órákor kezdődnek a Salom-Klub helyiségeiben.

— Titokzatos körülmények között pusztulnak el sorra az egyiptomi ásatások vezetői. Londonból jelentik: Az egyiptomi királysírokban folytatott ásatások vezetői egymástán titokzatos körülmények között meghaltak. Alig egy-kettő maradt közülük életben. A titokzatos halálosetek annakidején élénk feltűnést és rémületet keltek. Babonás emberek véleménye szerint túlvilági erők bosszúja okozta a kutatók halálát. Ma ismét két kutató halt meg titokzatos körülmények között. Ress glasgowi mérnököt és Toul sil nevű barátját, akik szintén ásatásokat vezettek a királysírokban, ma reggel holtan találtak luxori szállodájukban. A rejtélyes haláleset ügyében a rendőrség lázas nyomozást kezdett, de eddig eredményt nem tudott elérni. Az orvosok sem tudják megállapítani a két kutató halálának okát.

— Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott élelmiszerek idéztek elő, a természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata fontos segédeszköz képez. Híres orvostudományi könyvekben felsorolják azt is, hogy a Ferenc József víz többek közt ölmérgezésnél, mint specifikus ellenszer kitűnően bevállik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Köd ül a La Manche csatornán. Londonból jelentik: A La Manche csatornán uralkodó köd miatt a kontinenssel lebonnyolításra kerülő légi forgalomban a zavarok még mindig fennállanak.

— Súlyos összeütközés Ausztriában a náci és a szociáldemokrata munkások között. Bécsből jelentik: Baden mellett Oberwaltersdorfban komoly összeütközésre került a sor a nemzeti szociálisták és a szociáldemokraták között. A nemzeti szociálisták gyűlést rendeztek, amelyre meghívták a szociáldemokrata munkásokat is. Nemsokára a gyűlés megnyitása után viszálykodásokra került a sor. A nemzeti szociálisták Badenből erősítő csapatokat kaptak, amelyeket azonban már az uton feltartóztattak és visszavertek. Tizenegy sebesült nemzeti szociálistát szállítottak a kórházba.

Valódi ezüst óralánc

és egy valódi svájci óra modern fozonu. 3 évi jótállással összesen 290 lej, 2 darab 14 karátos arany jeggyűrű 560 lej. Zalogcádulát és törtaranyat legmagasabb áron vesznek. Régi ékszereit csekély áron átalakítjuk, csak Orlov-nál, főpostával szemben. Vidékre utánvétellel. Saját ékszerkészítő üzem.

NAPRÓL NAPRA

A Graf Zeppelin hétfőn reggel 7 óra kor indult hetedik idei délamerikai útjára. A léghajó esti átkutatásánál megtaláltak egy potyautast, egy 17 éves lengyel fiút a postacsomagok között. A fiu már két ízben kísérelte meg a Dél-amerikába kijutást, de ezuttal is sikertelenül.

A legfőbb osztrák számvevőszék felülvizsgálta Salzburg számadásait és arra a megállapításra jutott, hogy a városnak fel kell hagynia tervszerűtlen és tékozló gazdálkodásával, különben az összeomlás már sokáig feltartóztatható nem lesz.

A nagyvárosok autóstatisztikájának élén Losangeles áll, ahol a lélekszámhoz viszonyítva minden második embernek autója van. Detroitban minden negyedik emberre jut egy-egy gépkocsi, Newyorkban minden kilencedikre.

Stockholmban Widmark tanár új módszert dolgozott ki alkoholistáknál a szervezett alkoholtartalmának megállapítására. Az új eljárásnak bűnügyekben nagy jelentősége lesz.

— Az amerikai burgonyatermelők novemberig a földben hagyják a termést. Londonból jelentik: Long Island és New Jersey burgonyatermelői nagygyűlésükön azt a határozatot hozták, hogy a termést novemberig a földben hagyják. A farmerek így akarják kikényszeríteni a bushelenként 60—70 centes árat, szemben a jelenlegi 30 cent körüli árrakkal. A gazdák a newyorki piaccal szemben az országuti forgalom megállításával sztrájkba léptek.

Ros Hasana közeledik

Váltsa meg új évi üdvözlését a Keren Kajemeth utján.

Megtakarít posta és névjegyköltséget.

Ezt az üdvözlést az Uj Kelet roshanasai számában, amelyben az üdvözlések közölve lesznek minden rokona, ismerőse, üzletfele előlvassa. Nincs gond, ja tehát arra, hogy nem felejtette ki valakit.

Mindezen felül még Palesztina földjének megváltásához is hozzájárul.

— Dr. Giurgiu János összezsap. A kolozsvári törvényszék Elekes Gergelynek, a Distributia Petrolului lopással vádolt irodaszolgájának ügyét tárgyalja. Az irodaszolga védője dr. Giurgiu János, aki ismét összezsapott, mint rendesen a tárgyalást vezető elnökkel és ügyessel. Az Elekes házaspárnál a büntény nyomozása során nagyobb összegeket találtak, amelyekről azt vallják a törvényszék előtt, hogy fizetésükből összesparolták. Vioreanu elnök megállapítja, hogy Elekes és felesége bármilyen szűkösen is éltek, nem takaríthattak meg 40 ezer lejt. A házkutatás alkalmával az asszonynál is találtak 19 ezer lejt, amelyről Elekesné a törvényszék előtt, azt vallotta, hogy férfiaktól kapta, akik kel viszonya volt. Az előzetes nyomozás alkalmával azonban úgy Elekes, mint felesége beismerték tettüket és akkor az asszony azt vallotta, hogy férjétől lopta el a 19 ezer lejt. Így a törvényszék előtt tett vallomás meglehetősen ingadozó, amit Giurgiu dr. az elnökkel és ügyessel való sűrű összezsapásával próbál stabilizálni. A törvényszék szombaton folytatja a bűnügy tárgyalását.

Teljesítsük kötelességünket a Keren Kayemethel szemben. Járuljunk hozzá a föld megváltásához

UJ KELET Legújabb hírek

Felháborító botrányt rendeztek a kamarában a cuzista képviselők

Két cuzista képviselő megtámadta és inzultálta a kamara folyosóján Landaut

A kamara fegyelmi bizottsága azonnal összeült és a botrányt kezdeményezőit: Robu és Mircea cuzistákat tíz-tíz napi kizárássra ítélte

Landau a milliárdos Eliás vagyon kezeléséről kért felvilágosításokat a kamarában

Bucuresti-Bukarest, szeptember 26. (Az Uj Kelet tud.) A kamara ma délutáni ülésén példátlan botrányt játszott le. Michel Landau zsidó képviselő, a zsidó ügyek bátor és önfeláldozó védelmezője és szószólója esett áldozatul a cuzista képviselők alattomos és brutális támadásának. A botrányt előidézője természetesen most is Nichifor Robu volt, ez a félyvad, érszeges bukovinai paraszt, aki kizárólag verekedések inszenálásában tudja képviselői tevékenységét kiélni. Landau a tuleróval szemben is energikusan megvédelmezte képviselői és emberi méltóságát. Mindenestre jellemző a cuzistákra, hogy még a parlamentbe is beviszik a verekedő huliganizmus szellemét és testi erejük igénybevételével próbálják szellemi és erkölcsi tehetlenségüket és értéktelenségüket helyettesíteni. Remélhető, hogy a kamara plénuma megerősíti a fegyelmi bizottság szankcióját azokkal szemben, akik ilyen uton alázzák meg a román parlament méltóságát. Ami pedig Landaut illeti, Románia zsidósága fokozott szeretettel fogja körülvenni ügyének odaadó harcosát.

A botrányos ülésről szóló tudósításunkat alább adjuk:

A kamara hétfő délutáni ülésén Papa costea gheorghista a jegyzőkönyvhöz szólal fel és kifogásolja, hogy szombaton este 20 képviselő jelenlétében nagyfontosságú pénzügyi törvényeket szavaztak meg. Ez hátszabályellenes és a vonatkozó törvények érvénytelenek.

„Mindén jó, de a diákoknak is kell enni!”

Lupu is csatlakozik a felszólaláshoz és megállapítja, hogy igen fontos kérdések voltak napirenden és percek alatt szavazták meg, többek között 10 milliót a nemzetközi repülőszövetségnek, ugyanakkor 25.000 lejt a kolozsvári és 20.000 lejt a jassai diákoknak. Visszatér a királyi palota építésének céljaira.

„Jó, jó, — mondja Lupu, — szükségünk van szép királyi palotára, de arról is gondoskodni kell, hogy a diákok ne éhezzenek.

Pop-Csicsó elnök szerint a szombati szavazások a hátszabályok szerint voltak le és teljesen törvényesek voltak.

Solomon Virgil kijelenti, hogy nem akarja személyes kérdésekkel igénybevenni a Ház drága idejét, de miután megtámadták, kötelességének érzi, hogy az elnök elé terjessze orvosi diplomáját.

Lupu: Én nem ezt kértem, hanem más bizonyítványokat. Különben is igen sok hamis diploma van forgalomban.

A többség lehurrogja Luput, míg Pop-Csicsó elnök kijelenti, hogy Solomon eleget tett a felhívásnak és ezzel ezt a személyes kérdést lezártak tekintik.

Robu gáncsot vet lábával Ebnernek

Ezután Mayer Ebner dr.-nak adja meg a szót Pop-Csicsó István elnök. Midőn az őz zsidó képviselő a padosok között a szónoki emelvény felé tartott, az első sor székén ülő Robu kinyújtotta lábát, hogy Mayer Ebner dr.-t elgáncsolja. Robu állandóan próbálkozott effélével Landauval szemben is, aki azonban sohasem méltatta figyelmére a cuzista „képviselő” éretlen csínytevését. Ebner véletlenül át lépett Robu lába felett és nem vette észre ezt a gyerekes és ostoba tervet, de a többségi képviselők közül többen észrevették Robu kísérletezését és erről figyelmeztették Landaut is.

Mayer Ebner dr. felmegy a szószékre és rövid beszédet tart, elpanaszolva, hogy a csernovici népszámlálási hivatal erőszakkal elromanosítja a német és a zsidó polgárok neveit. A Hermann nevet Cherbura, a Wilhelmét Guillemre változtatják, ami csak zavart idézhet elő az anyakönyvi iratok között. Kéri az igazságügy-minisztert a szükséges intézkedések megtételére.

Robu félbe akarja szakítani Ebner beszédét közben, mire Landau energikusan közbeszól:

— Az előbb iskolagyerekekhez méltó trüffel el akarta gáncsolni, most pedig éretlen közbeszólásokkal zavarja Ebner. Ez mégis csak hallatlan!

Igazott vita Landau és a cuzisták között

Robu és Adam Mircea cuzista képviselő visszakibáznak Landaunak, aki a szóváltásnak azzal vet véget, hogy Mir-

ceának, aki a Ház legfiatalabb tagja, egy féltuccat zsebkendőt ajánl. Pop-Csicsó István csendet kér, majd Mirescu szocialista tiltakozik, hogy még mindig nem tüzték napirendre a bukaresti rendőrprefektúra ügyében bejelentett interpellációját.

Landau interpellációja az Eliás-vagyonról

Landau interpellálta ezután a közoktatásügyi minisztert. Rámutatott arra, hogy 1923-ban meghalt Eliás Jakab végrendeletében vagyonát — több mint 1 milliót — a Román Akadémiára hagyta azzal a kötelezettséggel, hogy alapítványokat létesít, amelyek kulturális és jótékony intézeteket lesznek hivatva fenntartani és elsősorban egy kórházat kell felállítani, ahol felekezeti különbség nélkül vétesseken fel a betegek. 9 év telt el azóta, mindenütt óriási a nyomor, különösen a romániai zsidóság küzd a legbor-

zasztóbb gondokkal, természetes tehát, ha felmerül a kérdés, mi történt, mi van ezzel az óriási vagyonnal, hol vannak a kulturális és jótékony intézetek és a kórház, amelyet a romániai zsidóság elhunyt nagy emberbarátja szánt az országnak. Kéri a közoktatásügyi minisztert, nyújtson felvilágosítást ebben az ügyben és kéri a Ház elnökségét, gondoskodjék arról, hogy megkapja a következő okmányokat: Eliás végrendeletét, a vagyonleltárt az összes ingatlanokról, pénzről és értékpapirokról, hogy mire fordították azóta a jövedelmeit?

A két cuzista képviselő inzultálja Landaut

Landau ezután kiment a folyosóra és leült egy fotelba. Egy váratlan pillanatban előállottak Robu és Adam Mircea. Utóbbi rászólt:

— Hogy mert nekem zsebkendőket ajánlani?

— Azért, mert az öreg Mayer Ebner sértette — válaszolta nyugodtan a zsidó képviselő.

Mircea erre nekiesett s arcultotta, majd Robu is megütötte Landaut. A zsidó képviselőnek, akit ez a kvalifikálatlan támadás meglepett, leest és eltört a szemüvege. Még sem hagyta magát és erőteljesen visszautította Mirceát. Verekedés keletkezett közöttük, mindketten a földre estek

Robu ismét rá akart rohanni a földön fekvő Landaura, de ekkor már közbeléptek a folyosón tartózkodó újságírók, akik szétválasztották Landaut és Mirceát is.

A fegyelmi bíróság 10—10 napi kizárássra ítélte a két cuzistát

Landau azonnal bement az ülésterembe és jelentést tett Pop-Csicsó Istvánnak a történetekről, teljes elégtételt követelve. A zsidó képviselő azonnal felfüggesztette az ülést és jelentést tételét magának a történetekről. Az ülés ismételt megnyitása után Pop-Csicsó István fegyelmi bizottság elváltta Robut és Adam Mirceát, Mircea tiltakozni próbált ez ellen, de a felháborodott kormányparti képviselők lehurrogták. A fegyelmi bizottság azonnal összeült és úgy Robut, mint Mirceát tíz-tíznapos kizárássra ítélte, a napidíjak elvesztésével. A fegyelmi bizottság ítélete ma délután kerül ratifikálás végett a plénum elé.

A kamara ülésének folytatása során Lupu a következő felszólal, aki szerint nem sok jót lehet várni attól a törvénytől, amelyet olyanok hoznak, akik bele vannak keverve a feketeszeszpanamába, mint Roxin is.

Roxin össze akar verekedni Lupuval

Roxin nemzeti parasztpárti felugrik helyéről és Lupu felé kiált: Aljas rágalmazó, közönséges hazug!

Óriási zaj támad erre. Roxin feljut a szónoki emelvényre és inzultálni akarja Luput, aki azonban sietve visszamegy a helyére, míg Serdici lupista utját állja Roxinnak.

Simian alelnök nagynehezen állítja helyre a rendet.

Roxin személyes kérdésben kér szót és előadja, hogy a Jorga-kormány alatt valóságos hajszát indítottak ellene, a rágalmak egész arzenáljával kellett szembeállnia és teljesen tisztázta minden bírói 40 sajtópert indított rágalmozó ellen.

Leon lupista: Önök a bíróságok szája-ba tették az öklüket.

Négy és félszázalékra szállították le Csehszlovákiában a leszámítolási kamatlábakat. Prágából jelentik: Mától kezdve Csehszlovákiában a jegybank leszámítolási kamatlába 4 és félszázalék, a lombardkölcsönöké 6, illetve 6 és fél százalék, aszerint, hogy a kölcsönt állampapírokra, vagy más értékpapírra nyújtják.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Nitra, Barona L. Pop (v. Brassai u.) 10, sa. Telefon 3-73.

Gandhi abbahagyta az éhségsztrájkot

Az indiai angol kormányzat hozzájárult az indiai kasztok megállapodásához a választójog ügyében

London, szept. 26. Az indiai Simlában hétfő délelőtt sürgős tanácskozással ültek össze a törvényhozó testület tagjai. A tanácskozás elején már szenzációs bejelentés hangzott el, mely szerint az új indiai választójog kérdésében kötött kompromisszumos megállapodásához, hogy a páriákat mérsékelt keretekben fogják részesíteni a választói jogosultságban.

A bejelentés óriási örömet keltett, mert az angol kormány fenti hozzájárulásától függött, hogy Gandhi abbahagyja-e az éhségsztrájkot, vagy sem. A bejelentés megtetele után azonnal külön küldöttség ment a poonai börtönben éhségsztrájkoló Gandhihoz, aki a londoni Times bombayi jelentése szerint azonnal abbahagyta az éhségsztrájkot.

lásától függött, hogy Gandhi abbahagyja-e az éhségsztrájkot, vagy sem. A bejelentés megtetele után azonnal külön küldöttség ment a poonai börtönben éhségsztrájkoló Gandhihoz, aki a londoni Times bombayi jelentése szerint azonnal abbahagyta az éhségsztrájkot.

Az a hír, hogy Gandhi abbahagyta az éhségsztrájkot, hindu nacionalista körökben óriási örömet keltett.

Egy ismert temesvári nagykereskedő rablóbandát szervezett és eddig négy betörést hajtott végre

Müller Zsigmond öngyilkosságot kísérelt meg a rendőrség fogdájában

Timisoara-Temesvár, szept. 26. (Az Uj Kelet tud.) Páratlan bűnügyi szenzáció tartja izgalomban Temesvár lakosságát, amelynek középpontjában Müller Zsigmond ismert nagykereskedő személye áll.

Müller Zsigmond az elmúlt évben még több házának és nagy angro üzletének tulajdonosa volt. A gazdasági depresszió következtében előbb házait adta el, hogy adósságait rendezze, majd üzletét is likvidálta. Miután teljesen tönkrement, fényképészettel próbált új egzisztenciát teremteni. Ez a kísérlet is azonban balszerencsével járt és a végső kétségbeesés és kilátástalanság végzetes utra sodorta Müller Zsigmondot. Al Capone csikágói bandája mintájára bányai rablóbandát szervezett, amely — mint kiderült — négy betörést követett el eddig.

A legnagyobb betörést péntek este akarták elkövetni. Mayer, gazdag föld-

birtokos villájába akartak betörni és a gyárvárosi Szénatérnen állapították meg este tíz órára a találkozás helyét.

Erről a találkozásról tudomást szerzett a rendőrség és a helyszínen sikerült elfogniok a banda tagjait: Kun Máthé, Murgu György, Eichelmann Ferenc és Serbu Illés személyeiben.

A rablóbanda tagjait bekisérték a rendőrségre és vallomásaikból kiderült, hogy Müller Zsigmond, a temesvári kereskedő társadalom ismert tagja szervezte meg a rablóbandát. Müller Zsigmondot nyomban őrizetbe vették és a lakásán végzett házkutatás során valóságos fegyvertárat, löszereket, altatószereket találtak, valamint a temesvári bankok és a pénzügyigazgatóság tervrajzát.

Müller Zsigmond öngyilkosságot kísérelt meg a rendőrség fogdájában, fel akarta magát akasztani, ebben azonban megakadályozták.

Taxa postala
plátite în nun
No. 224.718 92

da Baron L. Po
Telefon: 3-77.
Havonta 110, n
évre 600, egész
földre: Havon
félévre 6, egész
detések díjszab
KELET" az
zsidóság egyet
keink utánnyc
rá megjelölés

Landau

Két hivatásos listán mandátum egész parlame hogy kora del lan szájjal sz orvul rátamad képviselőre é „hősök módjár Landau, a s man bátor zs adása a cuzista tudomány és az is csak álnak szembe

Tíz-tíz napi bizottság a ké Hát lehet itéletet?

Tíz napi ki nyen aljas or

Tíz napi k arculapásériselöl érte, egész ország érezte?

Egyetlen it az emberi m bántott zsidó tiltották voln boxbajnokot. Nem kapu Nem bajt Adunk m Michelnek, m el is gondolh Az ő megál re koronának A zsidó ne virágai közé.

Aml kési

A nagy ho gi és szemle den kézik. Késik min az agyokban Késik a k gek felébred Késik az megvalósulá Ez a sok rajzolja ki a Van azon emberiségné homályban, köntösében Késik Ad dalma, anny jes lekesés.

Addig, m hatalmak r piutokraták ségüket, ad a nagy iga És Adolf és a számo Adolfnak egyetlen f tak a náci sít egy-eg masztotta Am a H született N A bábál gyermekág hogy a hi állapotban Az idők megváltót, német nég junkerkor A junke mindazoka pártjának — a saját S lön, elapadána derült, ha igazi, f pénzmag Hogy zonyítja nációk im nak, illet A kam jó kamat propagan Valószá fizetni a sübb, ho ról a nag